اتباع الرسول

تالیف
ابوعبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد بالبديعة والصناعية الجديدة
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
ص.ب: ٢٤٩٣٢ الرياض ١١٤٥٦ - البديعة: تلفون ٤٣٣٠٨٨٨ (اربعة خطوط)
الصناعية: تلفون ٤٣٠٣٥٧٢ - فاكس ٤٣٠١١٢٢ المملكة العربية السعودية

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرّسُول

تالیف
ابوعبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بحائل ، ١٤١٨هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

زينو ، محمد بن جميل

إتباع الرسول .ـ حائل .

١١٢ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

(النص بلغة البشتو)

١ - السيرة النبوية أ - العنوان

ديوي ٢٣٩ ١٨ / ١٨٦٧

رقم الايداع ١٨٦٧ / ١٨

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

ځانګړنې

دکتاب نوم : اتباع الرسول

ليکونکی : ابوعبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

خپرونکی : ادارة احياء الدعوة الاسلامية

تيراژ : ٥٠٠٠

نيټه : صفر ١٤٠٩ هـ ق - وږی ١٣٦٧

دوهم چاپ : ذوالحجه ١٤٠٩هـ

تيراژ : ٥٠٠٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

گڼه | موضوع

موضوع	گڼه
۱- سریزه	۱
۲- اتباع الرسول قرآني حکم دی	٤
۳- د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله اتباع ده	۹
۴- د قیامت په ورځ به خلک د رسول الله نو د اتباع ارمان کوي	۱۸
۵- د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم نه د ننوتو سبب دی	۲۰
۶- هغه څوک چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع نه خلک منع کوي هغه منافق دی.	۲٤
۷- د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نه شي کیدای .	۲۵
۸- کوم عمل کې چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نه وي هغه باطل دی .	۲۷
۹- اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه	۳۲
۱۰- د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نه ده	٤۰
۱۱- د تقلید رد	٤۳
۱۲- د تقلید لغوي معنیٰ	٤۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

گڼه	موضوع	
۱۳	د تقليد اصطلاحي معنیٰ	٤٥
۱۴	تقليد کله شروع شو	٥٢
۱۵	د تقليد رد د سلف صالحينو څخه او د امامانو او نورو د امت د علماوو د اقوالو په تائيد	٦٦
۱۶	د اختلاف په وخت کې د حل لاره	٩٧
۱۷	د الله تعالیٰ او د پيغمبر د رسول صلی الله عليه وسلم د حکم په مقابل کې د رائې منل ګمراهي ده.	١٠٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ان الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له و أشهد ان لا اله إلا الله وحده لا شريك له و أشهد ان محمدا عبده و رسوله.

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا».

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ»

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا».

اما بعد:

فان أصدق الحديث كتاب الله و خير الهدي هدي محمد صلى الله عليه و سلّم و شر الامور محدثاتها و كل محدثة بدعة وكل

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار.

الله سبحانه و تعالیٰ چه کله آدم علیه السلام له جنت څخه

را ښکته کاوه نو ورته یې وویل:

« قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى فَمَن تَبِعَ

هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ » سورة البقره - ۳۸ -

« مونږ وویل کوز شئ جنت څخه ټول نو که تاسو ته زما له لوري

څه هدایت راغی نو هغه چا چه زما د هدایت تابعداري وکړه نه به

په هغوی ویره وی او نه به غمجن کیږي »

په دی ایت کښې الله آدم علیه السلام او ټولو بنی آدمو ته

داخبر ورکړی دی چه زه به هدایت رالیږم او د دی هدایت تابعدارو

ته یې بشارت او زیری ورکړی دی. د هدایت په هکله د دی ایت

په تفسیر کښې حافظ ابن کثیر په خپل تفسیر کښې داسې لیکي:

« قال ابو العالية الهدیٰ الأنبياء والرّسل والبينات والبيان، و

قال مقاتل بن حيان: الهدیٰ محمد صلّی الله علیه و سلّم وقال الحسن

الهدیٰ القرآن » تفسیر ابن کثیر ص ۸۳ ج ۱ /

« ابو العالية ویلی دی چې له هدایت څخه مراد انبیاء، رسولان

او د هغوی معجزی، دلائل او بیان دی. او مقاتل بن حیان ویلی

دی چې هدایت عبارت دی د محمد صلی الله علیه وسلّم څخه

او حسن بصری ویلی دی چې هدایت قرآن دی ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دری وارړه قوله صحیح دی ځکه چې تولو امتونو لپاره هدایت انبیاء او د الله فرمانونه دی او اخری امت لپاره آخری پیغمبر خاتم الانبیاء محمد صلی الله علیه وسلم او په هغه باندې د الله له لوري رالیږل شوی کتاب قرآن کریم دی.

لو په هر امت باندې د خپل رسول او نبی اطاعت فرض ؤ او هر امت ته چې کله الله تعالیٰ کوم پیغمبر رالیږلی دی هغوی ته یې د دی حکم کړی دی چې زما د رالیږل شوی رسول اطاعت او تابعداری وکړی لکه چې الله تعالیٰ فرمایي:

«وَمَا أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ» الایه سورة النساء - ۶۴.

« او مونږ هیڅ یو رسول نه دی لیږلی مګر د دی لپاره چې د هغه تابعداری وشي د الله په حکم ».

نو هر امت ته چې کوم پیغمبر لیږل شوی ؤ هغوی د هغه رسول او نبی په تابعداری او اطاعت مأمور ؤ.

او مونږ ته الله ج اخری پیغمبر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د رسول په حیث رالیږلی دی لکه چې فرمایي:

« وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ الایه» سورة آل عمران ۱۴۴. « محمد ندی مګر رسول دی له ده نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکښې هم رسولان تېر شوېدی» او محمد صلی الله علیه وسلم الله تعالیٰ دکوم خاص قوم لپاره نه بلکې تر قیامته پورې ټولو خلقو لپاره رالېږلی دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ» سورهٔ سباء ٢٨.

«مونږ نه یې لېږلی مګر ټولو خلکو لپاره زیری ورکوونکی او ویره وونکی لکن زیات خلك نه پوهېږي» سورة سبا (٢٨) نو مونږ هم دغه اخری رسول په اطاعت مأمور یو او دده په منلو کښې د الله رضا، کامیابی او جنت ته داخلیدل او دده په نه منلو کښې د الله غوسه، ناکامی او جهنم دی.

اتباع الرسول قرآني حکم دی

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع په هکله په قرآنکریم کښې زیات نصوص راغلی دی او الله تعالیٰ مونږ ته داحکم کوی چې مونږ د الله او دهغه د رسول صلی الله علیه وسلم اطاعت وکړو.

«وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ» سورة الانفال (١)

«او د الله او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که مؤمنان یاست»

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ « سورة التغابن: — ۱۲ -

« او د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ او که تاسو مخ واړاوه نو زمونږ په رسول بنکاره رسول دی »

او الله تعالیٰ فرمائي:

« يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ.

سورة الانفال (۲۰)

« ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول ومنئ او د رسول څخه مه اوړئ حال داچي تاسو اورئ »

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ « سورة ال عمران (۱۳۲)

او د الله اطاعت وکړئ او د رسول الله اطاعت وکړئ د دی لپاره چی په تاسو رحم وشي او الله تعالیٰ فرمائي:

« وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ » سورة المائدة (۹۲)

او د الله اطاعت وکړئ او ــــــ د رسول اطاعت وکړئ او وویریږئ «. که تاسو وګرځیدئ نو پوه شئ چی زمونږ په رسول بنکاره رسول دی ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

"وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيعُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ أُولٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ إِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ" - سورة التوبة (۷۱) -

"او مؤمنان سړي او مؤمنانې ښځې ځيني د ځينو دوستان دي امر کوي په نيکۍ او منعه کوي له بدۍ څخه او لمونځ کوي او زکات ورکوي او د الله او د هغه د رسول اطاعت کوي زر ده چې الله په دغه کسانو رحم وکړي. بې شکه الله غالب او د حکمت والا دي".

او الله تعالیٰ فرمائي:

"وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُولَ فَأُولٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولٰئِكَ رَفِيقًا" - سورة النساء (۶۹) -

"او چا چې د الله او د رسول اطاعت وکړ نو دوی به هغو کسانو سره وي چې الله په هغوی انعام کړيدی د انبياء رښتونو، شهداؤ او صالحينو څخه او دوی ډېر ښه ملګري دي".

او الله تعالیٰ فرمائي:

"وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا" سورة الحشر (۷)

(c) ketabton.com: The Digital Library

• او هغه شي چې تاسې ته رسول ورکړي وي نو ويې نيسئ او د کوم شي څخه چې منعه کړي ياست ورڅخه منعه شئ •

رسول الله صلی الله عليه وسلم مونږ ته قرآن او حديث پرې ايښي دي او د قرآن او حديثو د خلاف څيزونو څخه يې مونږ منعه کړي يو.

زمونږ د ټولو اعمالو، افعالو او اقوالو لپاره ښه نمونه رسول الله صلی الله عليه وسلم دی په هر څه کښې بايد د هغه پيروي وکړو او د خلاف څخه يې ځان وساتو. الله تعالی فرمائي :

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۝ الأحزاب (۲۱)

• بې شکه تاسو لپاره د الله په رسول کښې ښه تابعداري ده د هغه چا لپاره چې د الله او د قيامت د ورځې اميد لري او الله ډېر ياد کړي •.

نو زمونږ کاميابي په دې کښې ده چې د رسول الله صلی الله عليه وسلم تابعداري وکړو او د بل هيچا په تابعداري کښې کاميابي نشته.

الله تعالی فرمائي :

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ. سورة ال عمران ۳۱-۳۲ .

ورته ووايه اې محمده! که تاسو الله سره محبت لرئ نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ما تابعداری وکړی الله به تاسو سره محبت وکړی او ستاسو گناهونه به وبخښی او الله بخښونکی او مهربان دی ورته ووایه چې د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که دوی په شا وګرځېدل نو بې شکه الله کافران نه خوښوي».

نو معلومه شوه چې څوک وائي: زه د الله تعالی بنده یم او د هغه سره محبت لرم نو هغه به د الله تعالی د رالیږل شوی رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت منل کوی او که چا د الله تعالی د رسول و نه منل هغه کافر شو نو ځکه الله تعالی ووېل چې «الله کافرانو سره محبت نه کوی» او د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم اطاعت او تابعداری کښې د فلاح او اطمنان شروند دی.

الله تعالی فرمائي:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

سورة الانفال (۲۴).

«ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول دعوت قبول کړئ کله چې تاسو هغه ته رابلي چې تاسو ژوندي کوي».

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله

اتباع ده

د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اطاعت او تابعدارۍ کښې د الله اطاعت دی نو ځکه مونږ د رسول الله ﷺ په اطاعت مأمور یو.

الله تعالی فرمائي:

«مَنْ یُّطِعِ الرَّسُوْلَ فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ» سورة النساء ۸۰.

او چا چې د رسول اطاعت وکړ نو بیشکه هغه د الله اطاعت وکړ.

او د رسول اطاعت ځکه د الله اطاعت دی چې هغه یوه خبره هم له ځانه نه کوی بلکې خپله هم د وحی تابعداری کوی او خلکو ته هم د الله وحی رسوی.

الله تعالی فرمائي:

وَمَا یَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰی اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْیٌ یُّوْحٰی» سورة النجم ۳-۴.

او رسول د ځانه خبری نه کوی ندی دا قرآن مگر وحی ده چې ورته کیږي.

او الله تعالی فرمائي:

قُلْ لَّا اَقُوْلُ لَکُمْ عِنْدِیْ خَزَآئِنُ اللّٰهِ وَلَآ اَعْلَمُ الْغَیْبَ وَلَآ اَقُوْلُ لَکُمْ اِنِّیْ مَلَکٌ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا یُوْحٰی اِلَیَّ قُلْ هَلْ یَسْتَوِی الْاَعْمٰی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَالْبَصِيْرُ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ. سورة الانعام ـ ۵۰ ـ

اى محمده! ورته ووايه چې زه تاسو ته دا نه وايم چې ما سره د الله خزانې دی او نه زه په غيبو پوهيږم او زه تاسو ته دا نه وايم چې زه فرښته يم زه تابعداری نه کوم مګر د هغه شي چې ماته يې وحی کيږی. ورته ووايه چې آيا برابر دی ړوند او ليدونکی»۔

او الله تعالیٰ فرمايي:

وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ اِنَّمَا اَتَّبِعُ مَا يُوْحٰى اِلَيَّ مِنْ رَّبِّيْ هٰذَا بَصَائِرُ مِنْ رَّبِّكُمْ وَ هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ. سورة الاعراف ـ ۲۰۳ ـ

او کله چې را نه وړی دوی ته يو ايت نو وايي چې ولې يې ته پخپله نه غوره کوی ورته ووايه چې زه يواځې د هغه تابعداری کوم چې ماته يې زما د رب له لوری وحی کيږی. دا قرآن ستاسو د رب له لوری دلائل دی او هدايت او رحمت دی هغه قوم لپاره چې ايمان راوړی.

د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع په هکله زيات احاديث هم راغلی دی چې د مثال په توګه به زه يو څو لوستونکو ته وړاندی کړم. عن ابن هريرةؓ قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ما امرتکم به فخذوه وما نهیتکم عنه فانتهوا"
رواه ابن ماجة.

د ابوهریرة رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی،

څه شی باندی چې ما تاسو ته امر کړی وی هغه واخلی او د څه شی څخه می چې منعه کړي یاست د هغې څخه منعه شی".

بل روایت کښې راځي؛

عن انس عن النبي صلی الله علیه وسلم قال: "ثلاث من کن فیه وجد حلاوة الإیمان من کان الله ورسوله احب الیه مما سواهما ومن احب عبداً لا یحبه الا الله ومن یکره ان یعود فی الکفر بعد اذ انقذه الله کما یکره ان یلقی فی النار"

انس رضی الله عنه نه روایت دی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي: " درې خویونه دي چې چاکښې وو نو د ایمان خوند والي به پرې ومومي چا ته چې الله او د هغه رسول د بل هر چا نه زیات محبوب وي، او څوک چې د چا سره محبت کوي یوازې د الله لپاره وي او چا چې دا بده وګڼله چې کفر ته بېرته وګرځي وروسته له دې چې الله ورته خلاص کړېدی لکه څنګه چې دا بده ګڼي چې اور کښته ولویږي".

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله فرمائی

"والذی نفسی بیده لایؤمن احدکم حتی یکون هواه تبعاً لما جئت به" .

الاربعین النوویه

قسم دی په هغه ذات چې زما نفس د هغه په لاس کښې دی، ستاسو څخه یوکس ترهغه پورې مؤمن کیدای نشي ترڅو پورې چې د هغه خواهش د هغه دین تابع نشي چې زه یې راغلی یم؟

او دا هلته معلومېږي چې یو حدیث دڅاد رائی خلاف راشي نو که هغه خپله رایه پرېښوده او حدیث یې واخیست مؤمن دی اوکه حدیث یې پرېښود او د خپل خواهش یې ومنل نو هغه هېڅکله مؤمن کېدای نشي

همدارنګه حدیث کښې راځي :

"عن انس قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم :لایؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده وولده والناس اجمعین"

متفق علیه

انس رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرملیلی دی : ستاسو یوکس ترهغې مؤمن کېدای نشي ترڅو چې زه ورته د پلار، څوی او ټولو خلکو څخه زیات محبوب نشم.

نو هغه څوک چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د محبت دعوه کوي او بیا خپله خبره یا د خپل مشر، امام، پلار او یا بل چا خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حدیث په مقابل کښې مني هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅکله مؤمن کېدای نشي. -

بل حدیث کښې راځي

• عن المقداد بن معد یکرب رضی الله عنه قال : قال رسول الله صلی الله علیه وسلم : الا هل عسی رجل یبلغه الحدیث عنی وهو متکیء علی اریکته فیقول بیننا وبینکم کتاب الله فما وجدنا فیه حلالاً استحللناه وما وجدنا فیه حراماً حرّمناه ، وإن ما حرم رسول الله کما حرّم الله.

رواه الترمذی وابوداود واللفظ للترمذی

د مقداد بن معدیکرب رضی الله عنه څخه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : خبردار ! نږدې ده چې یوه سړي ته به زما حدیث ورسېږي او هغه به تخت ځای تکیه کړې وي او وائي به چې زموږ او ستاسې ترمینځ د الله کتاب دی نو پدې کښې موچې څه حلال و مینډل هغه به حلال کښو او پدې کښې چې څه حرام و مینډل هغه به حرام کښو ، او بې شکه هغه څه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم حرام کړي دي هغه د هغې په شان دي چې الله حرام کړي دي. -

او دا ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د ځان نه څه شی حرام یا حلال نه کښي بلکې د وحې تابعداري کوي ، او دا حدیث په پرویزیانو باندې د پرسبره رد دی چې هغوې وائي : یواځې قرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی او احادیثو ته ضرورت نشته ، او ځیني احناف هم د پرویزیانو څخه څرګم ندي ځکه چې دوی هم په د پروځایونو کښي احادیث نه مني او په لیری تاویلونو قرآن او احادیثو سره معارض واقع کوي ، او دا هم وائي چې کتاب الله باندې زیادت په خبر واحد ندی جائز حال دا چې دا خبره بالکل صحیح نده بلکې د پروځایونو کښی احنافو هم په خبر واحد باندې په کتاب الله زیادت جائز کړېدی .

هم دا رنګه بل روایت کښی راځي

عن أبي موسى الاشعرى رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : إن مثلي ومثل ما بعثني الله به كمثل رجل أتى قومه فقال : إني رأيت الجيش بعينيَّ وانا النذير العريان فالنجاء النجاء ، فأطاعه طائفة من قومه فأدلجوا فانطلقوا على مهلهم فنجوا ، وكذبت طائفة منهم فأصبحوا مكانهم فصبحهم الجيش فأهلكهم واجتاحهم فذلك مثل من اطاعني واتبع ما جئت به ومثل من عصاني وكذب ما جئت به من الحق .

متفق عليه

د ابو موسی اشعری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : زما مثال او د هغه دین او احکامو مثال چې الله زه پرې رالیږلی یم د هغه سړي په شان دی چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ته راشی او ورته ووائي چې ما په خپلو سترګو د دښمن لښکر لیدلی دی او زه بربنډ ویره ونکی یم نو ځانونه خلاص کړی، ځانونه خلاص کړی. نو یوه ډله د دغه قوم خپله دده خبره ومنی او د شپې لاړ شی نو نجات بیاموی او یوه ډله ورته ووائي چې ته دروغ وائې او خپل ځای کښې سهار کړی نو سهار کښې ور باندې لښکر راشي او هلاك او برباد یې کړی. نو دا دهغه چا مثال دی چې زما یې ومنل او د هغه دین تابعداری یې وکړه چې زه یې راغلی یم او د هغه چا مثال دی چې زما یې ونه منل او زه چې په کوم حق راغلي یم هغه یې دروغ وګڼل»

دا حدیث ددی ښکاره دلیل دی چې چا د رسول الله صلی الله علیه وسلم اطاعت او اتباع وکړه نو هغه نجات ومونده او چا چې د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم ونه منل هغه هلاك او د عذاب مستحق شو.

عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلّم

«من أطاعنی فقد اطاع الله ومن عصانی فقد عصی الله».

رواه ابن ماجة.

د ابو هریرة رض عنه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايلي دي :

«چاچې زما ومنل نو هغه د الله ومنل او چاچې زما ونه منل هغه د الله ونه منل»

همداړنګه بل حديث کښې راځي :

عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: كل امتي يدخلون الجنة الا من أبى قالوا ومن يأبى قال من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد ابى»

رواه البخاري.

د ابوهريره رضي الله عنه نه روايت دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل :

زما ټول امت به جنت ته داخليږي مګر هغه څوك نه داخليږي چې انكار يې وكړ. صحابه ؤ وويل: څوك انكار كوي؟ رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل: چاچې زما ومنل جنت ته داخل شوا و چاچې زما ونه منل هغه انكار وكړ».

د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع په هكله زيات احاديث او اثار راغلي دى او دا ځكه چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم په اتباع كښې كاميابي ده او د رسول الله صلى الله عليه وسلم مونږ ته ډير ښكاره او واضح دين پريښې دى لكه چې فرمايي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لقد ترکتکم علی مثل البیضاء لیلها و نهارها سواء»
رواه ابن ماجة من حدیث ابی الدرداء.

بې شکه ما تاسو په سپینه لار پرې ایښی یاست چې شپه او ورځ یې برابره ده».
نو د اسلام دین ډیر واضح او روښانه دی او یوه مسئله هم یکښې مبهمه او نامعلومه نه ده یواځې په هغه چا تیاره او ابهام راځي چې هغه د قرآن او سنت نبوی څخه ناخبره وي او ځان پرې نه پوهوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قیامت په ورځ به خلك د رسولانو د اتباع آرمان کوي

الله تعالیٰ فرمایي:

"وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُم مِّن قَبْلُ مَا لَكُم مِّن زَوَالٍ"

سورة ابراهیم ۴۴.

او وویره وه خلك د هغه ورځې څخه چې را به شي دوی ته عذاب او ظالمان به وایي چې ای زمونږ ربه مونږ ته دې نیږدې ته ورسته کړه مونږ به ستا دعوت قبول کړو. او د رسولانو تابعداری به وکړو. ایا تاسو مخکښې له دې قسم نه وو کړي چې تاسو ته هیڅ زوال نشته».

نو د قیامت په ورځ به وایي چې ای ربه مونږ دنیا ته ولیږه چې ستا د رسولانو اتباع وکړو حال دا چې بیا دنیا ته راتلل نشته نو بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ارمان کوی چې کاش مونږ د رسول الله صلی الله علیه و سلم تابعداری کړی وای او د نورو خلکو تابعداری مونږ وای کړې.

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ۝ يَا وَيْلَتَىٰ لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ۝ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي ۗ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنسَانِ خَذُولًا ۝» سورة الفرقان ۲۷-۲۸-۲۹.

په هغه ورځ چې ظالم به په خپلو لاسونو غاښونه ولګوی و به وائي چې کاش ما د رسول الله ﷺ لار نیولی وای های افسوس کاش چې ما فلانی په دوستۍ نه وای نیولای بیشکه زه یې د پند (قرآن و سنت) څخه بې لاری کړم وروسته له هغې چې ماته راغی او دی شیطان انسان لپاره تنها بې مرستې پریښوونکی».

نو د قیامت په ورځ به د الله او د هغه د رسول نه منونکی د دی ارمان کوی چې کاش مونږ د رسول الله ﷺ تابعداری کړی وای کاش چې د فلانی مشر، پیر، حاکم او .... مې نه وای منلي هغه خو زه د الله د سمې لارې او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه بل خوا ته اړولای وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم ته د ننوتو سبب دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا » سورة النساء - ۱۱۵.

او هغه چا چې خلاف وکړ د رسول ورو سته له هغې چې دی ته هدایت ښکاره شو او تابعداری یې وکړه غیر د مؤمنانو د لارې نو وبه یې ګرځوو هغه لوري ته چې وګرځید ه او جهنم ته به یې داخل کړو او ډیر بد ځای دی د ورګرځیدو ».

او الله تعالیٰ فرمایي:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ » سورة الانفال - ۱۳.

دا په سبب د دی چې هغوی خلاف کړی و د الله او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول او هغه چا چې خلاف وکړي د الله او د هغه د رسول نو بې شکه الله سخت عذاب والا دی.

او الله تعالیٰ فرمائي:

«تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ».

سورة النساء - ۱۳ - ۱۴ -

دا د الله حدود دی او چا چې اطاعت وکړ د الله او د هغه د رسول نو داسې جنتونو ته به یې داخل کړي چې لاندې ترې ویالې بهېږي په دې کښې به همیشه وي او دا لویه کامیابي ده او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه او د هغه حدودو څخه یې تجاوز وکړ نو اور ته به یې داخل کړي همیشه به پکښې وي او د ده لپاره سپکوونکی عذاب دی.

الله تعالیٰ فرمايي:

«فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ» سورة النور - ٦٣ -

نو هرو مرو دې ووېرېږي هغه کسان چې د رسول د طریقې نه خلاف کوي چې دوی ته به فتنه ورسېږي او یا به ور ته دردناک

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناك عذاب ورسيږي.

تفسير ابن كثير د دى ايت په تفسيركښي داسې ليكي:

(فليحذر الذين يخالفون عن امره) اى عن امر رسول الله صلى الله عليه وسلم و هو سبيله و منهاجه و طريقته فتوزن الأقوال والأعمال بأقواله وأعماله فماوافق ذلك قبل وماخالفه فهومردود على قائله وفاعله كائناً من كان كما ثبت في الصحيحين وغيرهما عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه قال: "من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد" اى فليحذر وليخش من خالف شريعة الرسول باطناً وظاهراً ان تصيبهم فتنة) اى فى قلوبهم من كفر او نفاق او بدعة (اويصيبهم عذاب اليم) اى فى الدنيا بقتل أوحد أوحبس أونحو ذلك".

تفسير ابن كثير ص ۳۰۷ ج ۳

د (عن امره) نه مراد د رسول الله صلى الله عليه وسلم امر دى چې هغه د رسول الله صلى الله عليه وسلم لار، طريقه، طرزعمل او شريعت دى نو اعمال او اقوال به د هغه په اقوالو او اعمالو تلل كېږي نو هغه چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اعمالو او اقوالو سره برابر وي قبلېږي به او كوم چې مخالف وي نو هغه به د هغه ويونكي او كوونكي باندې رد كېږي هرڅوك چې وي.

لكه چې په صحيح بخاري او صحيح مسلم او نورو كتابونو كښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح حدیث ثابت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي دي :

«چا چې داسې عمل وکړ چې زموږ په طریقه نۀ وي نو هغه رد دی» .

نو معنی دا شوه چې اړو مرودی وویرېږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د شریعت څخه ظاهري او باطنی مخالفت کوي چې دوی ته به ددوی په زړونو کښې فتنه ورسېږي د کفر، نفاق او بدعت څخه . او یا به ورته دردناک عذاب ورسېږي په دنیا کښې په قتل، حد، حبس (بند او جیل) او یا داسې نورو سره .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع

څخه خلک منع کوي هغه منافق دی

الله تعالی فرمائي :

« وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا » . النساء - ٦١

« او کله چې دوی ته وویل شي چې راشئ هغه کتاب ته چې الله رالیږلی دی او رسول ته نو ته به گورې منافقان چې بندوی خلک له تا نه په بند ولو سره » .

نو دا کار د منافقانو دی چې د الله تعالی د کتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک منع کوي او دا سې منافق صفته خلک په اوسني وخت کښی ډیر زیات دي چې هغوی د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع او د الله تعالی د غوره کړي دین څخه خلک په ډول ډول پلمو منع کوي کله وایی چې دا حدیث زمونږ د مذهب څخه مخالف دی ، کله په ډیرو بعید و تاویلونو سره خلک د رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقو څخه لیرې کوي او کله دیوې د یني درسگاه ، جوماتو او ټولني څخه خلک بندوي او وایی چې هلته لاړ نشی هغه خلک وهابیان دي او زمونږ مذهب نه مني . . . . . .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نشي کېدای

الله تعالی فرمايي :

« فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

النساء (۶۵)

نه ده داسې لکه څنګه چې د اخلک ګمان کوي ، او ستا په رب زما قسم دی هېڅکله دوی مؤمنان کېدای نشي تر دې چې حاکم و نه ګڼي تا په هغه څه کښې چې د دوی ترمينځ پېښېږي اختلاف پيدا شوی وي او بيا ستا د فيصلې په هکله په خپلو ځانونو کښې تنګي و نه مومي او تسليم شي په تسليمېدو سره » .

الله تعالی په خپل ذات قسم کوي چې داخلک نز هغې مؤمنان کېدای نشي ترڅو چې د اختلاف په وخت کښې په تا فيصله و نه کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا ستا فیصلې ته داسې غاړه کښېږدي چې پرې خوشحاله وي او خفه نوي ، نو د اختلاف په صورت کښې مونږ ته پکار دي چې په قرآن او حدیثو فیصله وکړو او د خلکو په رأیو او اجتهادو نو فیصلې ونکړو ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته همدا دوه شیان پرې ایښی دي چې یو قرآن او بل نبوي احادیث دي لکه چې په حدیث کښې راغلي :

عن ابن عباس رضی الله عنهما ان رسول الله صلی الله علیه وسلم خطب فی حجة الوداع فقال : " ترکت فیکم ما إن اعتصمتم به فلن تضلوا أبداً کتاب الله وسنة نبیه ". رواه الحاکم

د عبد الله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په حجة الوداع کښې خطبه ولوسته نو وې فرمایل :

" ما په تاسو کښې داسې څه پرې ایښی دي که تاسو پرې منګولې ولګولې نو هیڅکله به ګمراه نشئ چې هغه د الله کتاب دی او د هغه د نبی سنت دی ".

نو معلومه شوه چې هدایت په همدې دوارو کښې دی او پدې دوارو باندې په عمل کولو کښې دی او که دا دواړه چا پریښودل نو اړو مرو به ګمراه او بې لیارې شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم عمل کښې چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نوي هغه باطل دی

الله تعالیٰ فرمائي :

«إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَالَهُمْ . يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ»

محمد : ۳۲ - ۳۳

بې شکه هغه کسان چې کفر يې کړېدی او د الله د لارې نه يې خلك بند کړيدي او د رسول خلاف يې کړيدی وروسته له هغې چې هدايت ورته ښکاره شو نو هيڅکله الله ته هيڅ ضرر نشي رسولی او زر ده چې الله به يې عملونه برباد کړي.

ای مؤمنانو! د الله اطاعت وکړئ او د رسول اطاعت وکړئ او خپل عملونه مه برباد وئ.

نو عملونه هله باطل او بربادېږي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي او هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم طريقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې به وی هغه بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده
لکه چې په حدیث کښې راغلي :

عن جابر بن عبد الله الأنصاری قال خطبنا رسول الله صلی الله علیه وسلم فحمد الله واثنی علیه ثم قال : إن افضل الهدی هدی محمد صلی الله علیه وسلم وشر الأمور محدثاتها وکل بدعة ضلالة " .

د جابر بن عبد الله الانصاری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې مونږ ته رسول الله صلی الله علیه وسلم خطبه ولوسته نو د الله حمد او ثنا ئې وویله بیا ئې وفرمایل : بهترہ لاره او هدایت د رسول الله صلی الله علیه وسلم هدایت او طریقه ده او بده کارونو کښې بدچې دي هغه نوي نوي کارونه دي او هر بدعت گمراهي ده .

په یو حدیث شریف کښې راغلي :

عن عائشة رضی الله عنها قال رسول الله صلی الله علیه وسلم : من احدث فی امرنا هذا ما لیس منه فهو رد " .

اخرجه البخاري ومسلم وابوداود .

د عائشي رضی الله عنها څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل : چا چې زمونږ په دې دین کښې نوی کار پیدا کړ چې د دی څخه نه ؤ نو هغه رد دی " .

په بل روایت کښې راغلي چې چا داسې عمل وکړ چې زمونږ طریقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې نوه هغه رد دی.

نو هر هغه عمل یا هر هغه قول او فعل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه رد دی یعني مقبول ندی او بدعت دی او هر بدعت ګمراهي ده او لکه څنګه چې داوسني زماني مبتدعین وائي چې بدعت کښې حسنه شته نه دا صحیح نده بلکې هر بدعت ګمراهي ده او بدعت کښې سه نشته لکه چې امام مالك رحمه الله وائي :

من ابتدع في الإسلام بدعة يراها حسنة فقد زعم أن محمداً صلى الله عليه وسلم خان الرسالة لأن الله يقول « اليوم أكملت لكم دينكم واتممت عليكم نعمتي ... » . فما لم يكن يومئذ دينا لا يكون اليوم دينا » .

اصول في البدع والسنن ص ٤

چا چې اسلام کښې بدعت وکړ او هغه ئې حسنه بدعت ګاڼه نو ده ګمان وکړ چې محمد صلی الله علیه وسلم په رسالت کښې خیانت کړیدی ځکه چې الله تعالی فرمائي «نن ورځ ما تاسو ته ستاسو دین پوره کړیدی» . نو هغه ورځ (د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښې) چې څه شي دین نوه نو نن هم دین ندی .

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه فرمائي :

« اتبعوا ولا تبتدعوا فقد كفيتم » . رواه الدارمی

تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع وکړئ او بدعت مکوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چي تاسي ته دین پوره او بس شویدی".
همدارنګه یو بل روایت کښي راځي :

"عن مجاهد قال دخلت مع عبد الله بن عمر مسجداً وقد اذن فيه ونحن نريد أن نصلي فيه فثوب المؤذن فخرج عبد الله بن عمر من المسجد وقال : اُخرج بنا من عند هذا المبتدع ولم يصل فيه"

رواه الترمذی

د مجاهد نه روایت دی هغه وائي چي زه د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما سره یو جومات ته ننوتم چي په هغه کښي اذان شوی ؤ او مونږ غوښتل چي لمونځ پکښی وکړو نو مؤذن آواز وکړ چي لمانځه ته راشئ نو عبد الله بن عمر د جومات نه ووت او وې ویل : مونږ ددې بدعتي له جوماته وباسئ - او لمونځ ئې پکښی ونکړ .

لمانځه ته دعوت ورکول په ظاهر کښی ښه کار معلومیږي لکن د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښی د اذان نه غیر داسې آواز نه ؤ شوی نو ځکه ورته عبد الله بن عمر بدعت ووایه .

نو که اسلام کښي چیرته بدعت حسنه وای دغه کار به ضرور بدعت حسنه ؤ . او عبد الله بن عمر رضی الله عنهما به ورته ښه کار ویلای ؤ لکن هغه دغه د لمانځه دعوت ته بدعت ووایه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوه .

همدا رنګه اذان کول ښه کار دی لکن د اختر لمانځه لپاره اذان کول نشته او که یچا وکړ ګناه ئي وکړه ځکه چې دغه کار رسول الله صلی الله علیه وسلم ندی کړی نو دا بدعت دی .

همدا رنګه نور زیات داسي مثالونه شته چې د هغې نه دا معلومیږي چې اسلام کښې بدعت حسنه نشته او هر بدعت ګمراهي ده .

نو هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه بدعت او باطل دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم

صحابه

د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه کرام رضی الله عنهم د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اتباع کښی ډیر کلك وو او د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری ئې په هر څه کښی کوله لکه چې په حدیث کښې راځی :

"عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم أنه اتخذ خاتماً من ذهب فلبسه فاتخذ الناس خواتیم الذهب فقام النبی صلی الله علیه وسلم فقال : إنی کنت ألبس هذا الخاتم وإنی لن ألبسه أبداً فنبذه . فنبذ الناس خواتیمهم" رواه احمد

د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د سرو زرو یوه ګوته جوړه کړه او په لاس ئې کړه نو نورو خلکو هم د سرو زرو ګوتې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم پوره ته شو او ویې ویل چې: ما دا کوټه په کوټه کړې وه. خوزه به یې نو ره هڅکله په کوټه نه کړم نو کوته یې وغوره څوله خلکو هم خپلې کوټې وغوړځولې همدا رنګه بل روایت کښې راځي:

عن مجاهد عن عبد الله بن عمر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال:

لا یمنعن رجل أهله أن یأتوا المساجد فقال ابن لعبد الله بن عمر فإنا نمنعهن فقال عبد الله: أحدّثك عن رسول الله صلی الله علیه وسلّم وتقول هذا قال فما کلمه عبدالله حتی مات. رواه أحمد.

د مجاهد نه روایت دی:

هغه د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت کوی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلّم ویلی دي: یو سړی دی خپله ښځه د دی نه منع کوي چې جوماتونو ته لاړې شي نو د عبد الله بن عمر رضی الله عنهمایو ځوی وویل: چې مونږ به یې منع کوو عبدالله بن عمر وویل چې زه درته د رسول الله صلی الله علیه وسلّم حدیث بیانوم او ته دا خبره کوی. مجاهد وایې چې عبدالله ن عمر خپل ځوی سره ترمرګه پورې خبرې ونه کړې»

همدا رنګه بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن سالم بن عبد الله انه سمع رجلا من اهل الشام وهو يسئل عبد الله بن عمر عن التمتع بالعمرة الى الحج فقال عبد الله بن عمر هي حلال فقال الشامي ان اباك قد نهى عنها فقال عبد الله بن عمر: أرأيت ان كان ابي نهى عنها وصنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم امر ابي يتبع ام امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال الرجل بل امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال لقد صنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم. رواه الترمذی.

د سالم بن عبد الله نه روایت دی هغه وائي چې ما د یوه شامي سړي نه واوریدل چې د عبد الله بن عمر څخه يې د حج په هر څوکي د عمرې پوښتنه کوله عبد الله بن عمر وویل چې دا کار حلال دی نو هغه شامي وویل چې ستا پلار (عمر) خو خلك ورځنه منع کول عبد الله بن عمر وویل: ته ما ته دا وو ایه چې که زما پلار تري منعه کړې وي او رسول الله صلی الله علیه وسلم دا کړی وي. نو زما پلار تابعداری به کېږي او که د رسول الله صلی الله علیه وسلم ؟.

هغه سړي وویل بلکې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حکم تابعداری به کېږي نو هغه وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دا کار کړی دی ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د حدیث په مقابل کښې د خپل پلار عمر رضی الله عنه خبره و نه منله ـ افسوس د هغه چا په حال چې د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم د حدیثو په مقابل کښې د بنځو متلونه، د پلار او نیکه خبرې، د امام او پېشوا خبرې او داسې نور بې دلیله خبرې او اقوال مني او احادیث پرېږدي ـ

همدا رنګه بل روایت کښې راځي:

عن سعید بن جبیر

عن عبدالله بن مغفل انه کان جالساً الی جنبه ابن أخ له فخذف فنهاه وقال: ان رسول الله نهی عنها وقال «إنها لا تصید صیداً ولا تنکی عدواً وانها تکسر السن و تفقأ العین» قال: فعاد ابن اخیه یخذف فقال: أحدثك أن رسول الله صلی الله علیه وسلّم نهی عنها ثم عدت تخذف لا أکلمك ابداً». رواه ابن ماجة.

سعید بن جبیر د عبدالله بن مغفل نه روایت کوي چې د هغه خواته د هغه وراره ناست ؤ نو یو وړه کیتکې (شګه) یې ګوزار کړه نو عبدالله بن مغفل منع کړ او ورته یې وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم له دی نه منع کړې او ویلي یې دي: چې دا د وړې کیتکې ګوزار نه ښکار حصوی او نه د ښمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

منع کوي بلکې دا غاښ ما توي او سترګه را اوباسي» سعید وایې چې د عبدالله ورا ره بیا دا کوزارونه شروع کړل نو عبدالله ورته وویل چې زه تا ته حدیث وایم چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم دا کار منع کړی دی او ته بیا کوزارونه کوی؟. زه به تا سره هېڅکله خبرې ونه کړم.

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن زید بن اسلم.

عن ابن عمر قال دخلت علی النبی صلی الله علیه وسلم وعلی ازار یتقعقع فقال من هذا قلت عبد الله بن عمر قال ان کنت عبد الله فارفع ازارک فرفعت ازاری الی نصف الساقین فلم تزل ازرته حتی مات. رواه احمد.

زید بن اسلم د عبدالله بن عمر رضی الله عنه نه روایت کوی هغه وایې چې زه رسول الله صلی الله علیه وسلّم با ندې ورننوتم او زما لونګ ؤ چې بنکته ځا نګیده نو رسول الله صلی الله علیه وسلّم وویل چې دا څوک دی؟. ما ورته وویل چې عبد الله بن عمر. هغه وفرمایل چې که ته د الله بنده یې نو لنګ (پرتوګ) دی اوچت کړه نو ما خپل پرتوګ د پنډیو نیمایې پورې اوچت کړ. زید وایې چې د عبدالله پرتوګ ترمرګه پورې اوچت ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو صحابه کرام رضوان د ملایانو او یا عوامو په څیر نه ؤ
چې کله ورته حدیث ووېل شي نو هېڅ پروا پرې
نه کوي بلکې ما وړېر دا سې خلک لیدلي چې ځانته د علم
نسبت کوي او لویه دعوه لري خو کله چې ورته د غه
رنګ حدیث ویل شوی نکه عبدالله بن عمر ته چې وویل
شو نو هیڅ پروایي نه ده کړې بلکې استهزاء یې کړې ده
و قد جربنا بذلك مراراً۔
د عبدالله بن عباس نه چا دیوی مسئلی په باره کښې پوښتنه وکړه
نو عبدالله ورته په حدیث جواب ورکړ هغه سړی وویل چې عمر
او ابوبکر داسې ویلی دي نو عبدالله بن عباس په غوسه
شو او ورته وویل:
یوشك ان تنزل علیکم حجارة من السماء اقول قال
رسول الله صلّی الله علیه وسلّم و تقولون قال عمر و ابوبکر۔
تفسیر أضواء البیان ص ۵۱۶ ج – ۷ ۔
مجموع فتاویٰ شیخ الاسلام ص ۲۱۵ ج – ۲۰ ۔
نږدې ده چې په تاسو د آسمان نه تیږې را ووریږي زه
وایم چې رسول صلی الله علیه وسلّم داسې ویلی او تاسو
وایئ چې عمر او ابوبکر داسې ویلي دي"۔
نو صحابه ؤ د حدیث په مقابل کښې د عمر او ابوبکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

رضی الله عنهما قول داسي بدګمانه چې ورته يې وويل آسمان نه به در باندې تبره نازل شي ـ لوکه عبدالله بن عباس چېرته اوس ژوندې وای او زمونږ دا زړانده مقلدين يې ليدلې وای نو څه به يې ورته ويل چې دوی د هر پير فقير او امام خبره په حديث مخکښې کوي .

هـداړ نګه په بل روايت کښې راځي :

عن ابن الحنظلية قال قال رسول الله صلی الله عليه وسلم نعم الرجل خريم الاسدی لولا طول جمته واسبال إزاره فبلغ ذلك خريما فجعل يأخذ شفرة يقطع بها شعره الی اذنيه ورفع ازاره الی انصاف ساقيه ـ

رواه احمد ـ

ابن حنظليه نه روايت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله عليه وسلّم وفرمايل :

خريم اسدی ډېر ښه سړی دی خو که د سر ويښتان يې ډېر اوږده نه وای او پرتوګ يې د ګيټکيو نه ښکته نه وای نو دا خبره خريم ته ورسيده نو هغه قيچي راواخيستله او ويښتانې يې غوږونو نيما يې پورې غوڅ کړل او پرتوګ يې د پنډيو نيمايئ پورې پورته کړه ـ

بل روايت کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عمران بن حصين قال قال رسول الله صلّی الله علیه وسلّم الحیاء خیر کله او ان الحیاء خیر کله فقال بشیر بن کعب انا لنجد فی بعض الکتب او قال الحکمة ان منه سکینة و وقار لله عزوجل ومنه ضعفا فاعاد عمران الحدیث و اعاد بشیر مقالته حتی ذکر ذلك مرتین او ثلاثا فغضب عمران حتی احمرّ عیناه و قال أحدثك عن رسول الله صلی الله علیه وسلم و تعرض فیه لحدیث الکتب ؟

رواه احمد

عمران بن حصین روایت دی هغه وائي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی چي حیا ټول خیر دی او یا بی شکه حیا ټول خیر دی نو بشیر بن کعب وویل مونږ په ځینو کتابونو او یا حکمت کښی لیدلي دي چي ځینی د حیا نه سکون او وقار دی الله تعالیٰ لره او ځینی ضعف دی نو عمران بیا حدیث و وایه او بشیر بیا خپله خبره وکړه تر دی چي دا خبره ئې دوه یا دری ځل وکړه نو عمران داسي په غصه شو چي سترګی ئې سری شوی او وئې ویل چي زه در ته د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث بیانوم او ته پکښی د کتابونو خبري کوی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه وروسته

د هيچا اتباع په مسلمانانو لازمه نده

لکه چې مخکښې مو يادونه وکړه الله تعالى په خپلو بندګانو خپل اطاعت فرض کړيدی او بيائي د خپل رسول محمد صلى الله عليه وسلم اطاعت فرض کړيدی د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه وروسته د هيچا اطاعت په موږ فرض ندی بلکې که د رسول الله صلى الله عليه وسلم په مقابل کښې چا د بل هرچا خبره ومنله نو هغه ګمراه شو او د امراؤ اطاعت هم دالله تعالى او د هغه د رسول صلى الله عليه وسلم د اطاعت لاندې دی او دالله په معصيت کښې د هغوی اطاعت نشته بلکې که د الله په معصيت يې امر کاوه بيائي نه منل فرض دي په حديث کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عبد الله بن ثابت قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم والذى نفس محمد بيده لو اصبح فيكم موسىٰ ثم اتبعتموه وتركتمونى لضللتم ... الحديث " رواه احمد

" عبد الله بن ثابت نه روایت دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمایلي دي : قسم دی په هغه ذات چي د محمد نفس د هغه په لاس کښې دی که موسیٰ علیه السلام تاسې ته راغی او بیا مو د هغه تابعداری وکړه او زه مو پرېښودم نو تاسو ورو به ګمراه شئ " .

نو د موسی علیه السلام تابعداري سره لدی چي هغه پیغمبر ؤ لکن د رسول الله صلى الله عليه وسلم په مقابل کښې د هغه منل ګمراهي ده نو افسوس د هغه مقلدينو په حال چي د رسول الله صلى الله عليه وسلم صحيح حديث ورته ورسيږي او بيا د مذهب تقليد کوي او هغه حديث نه مني نو ايا دا به ګمراه نوي بلکي دا تر ټولو لوی ګمراه دی .

همدا رنګه حديث کښې راځي :

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا تسألوا أهل الكتاب عن شيء فإنهم لن يهدوكم وقد ضلوا فانكم إما أن تصدقوا بباطل او تكذبوا بحق فإنه لو كان موسى حياً بين اظهركم ما حل له إلا أن يتبعني . رواه احمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جابر بن عبد الله رضي الله عنه نه روايت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايلي دي :

"د اهل کتابو نه د هيڅ شي پوښتنه مکوئ ځکه چې هغوي هېڅکله تاسو ته سمه لاره نشي ښودلی او هغوی گمراه شوي دي ځکه چې يا به تاسو د باطل تصديق وکړئ او يا به د حق تکذيب وکړئ . او که موسی علیه السلام ژوندی وای ستاسو مينځ کښی نو هغه ته بل څه روا نه وو غير له دی چې زما تابعداري وکړی ."

او بل روايت کښی راځي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايلي دی:

"والذی نفس محمد بيده لو بدا لکم موسی فاتبعتموه وترکتموني لضللتم عن سواء السبيل ولو کان حياً وادرك نبوتي لا تبعني" رواه الدارمی من حديث جابر

"قسم دی په هغه ذات چې د محمد نفس د هغه په لاس کښی دی که موسی علیه السلام تاسو ته راښکاره شی او د هغه تابعداری مووکړه او زه مو پرېښودم نو د سمی لاری نه به بې لاری شئ او که موسی علیه السلام ژوندی وای او زما نبوت يې ميندلای وای نو اړ و مرو به يې زما تابعداری کړې وه"

نو موسی علیه السلام چې پيغمبر وو که ژوندی وای هغه ته به د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بعثت څخه وروسته د دېل چا اطاعت روا نه وو نو بل چا ته به څرنګ روا شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد رد

د اتباع الرسول په هکله د پر زيات خبرې وشوې دي هغه ټول نصوص چې د اتباع په هکله ذکر شو د تقليد رد هم پکښې وشو لکن د زيات وضاحت او تائيد لپاره به زه د لوستونکو لپاره د تقليد لغوى او اصطلاحي معنى وکړم او بيا به د نصوصو په رڼا کې او د علماؤ د اقوالو په تائيد د تقليد رد وړاندې کړم ، که څه هم مونږ ه الله تعالى په قرآني نصوصو او نبوى احاديثو سره د بل هر قسم استدلال څخه مستغنى کړي يو ، خو بيا هم او بيا هم د دې لپاره به د علماؤ اقوال ذکر کړو چې ځينو ناخبرو لوستونکو ته دا ښکاره شي چې دا مسأله زمونږ د ځانګړې رأى او فکر نتيجه نده بلکې ټول حق پرست محققين علماء زمونږ د دې کاروان ملګري دي او د تقليد رد له دې کبله ضروري ګڼم چې د تقليد په سبب په اسلامي امت کښې لوى تفرق او زياتې شخړې او اختلافات را مينځته شويدي تر دې چې خلك د قرآن او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبوی احادیثو څخه ډیر لیري شو یدي دا ئمه کرامو سره هکله دومره غلو او زیاتی شروع شویدي چي د هغوي اقوال بلکي د هغوی څخه لاندې د نورو زیاتو خلکو اقوال د قرآن او حدیث په ځای استعمالیږي او داسې استدلال پری بیول کیږي چي تر به واؤ د غه اقوال اسماني وحی ده عام خلك د دین سره دومره نا آشنا شو یدی چي د یوه متل او قرآن ترمنځ یا د یوه شعر او حدیث تر منځ یا د فقهاؤ د اقوالو او نصوصو ترمنځ هیڅ تمیز نشته بلکي که چیرته یو چا ته په دینی مسئله کښي یو قرآنی ایت یا نبوی حدیث بیان شي نو هغه به سمد ستي ددې په مقابله کښي د یوه عالم قول یا د عبدالرحمن بابا یو شعر پیش کړی . عوام خو لا څه چي ډیر علماء مونږ داسې لیدلي دي چي کله ورته یو حدیث وویل شي نو هغه په ډیر غضب سره د حدیث د نه منلو لپاره د خلکو اراء او اقوال وړاندې کړي نو مونږ حیران یو چي دوی پدې نه پوهیږي چي د نص په مقابله کښي نور څه دلیل نشي کیدای او که سره د پوهې داسې کوي :

فإن كنت لا تدري فتلك مصيبة
وإن كنت تدري فالمصيبة أعظم

که نه پوهیږی او داسی کوی نو دا هم یو مصیبت دی او که پوهیږی او سره د پوهې داسې کوي نو بیا خو د یر لوی مصیبت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید لغوي معنی :

تقلید د تفعیل د باب څخه مصدر دی او د «قلادة» د مادې څخه اخیستل شوی دی ، قلادة هغه غاړکۍ او غړوندۍ ته ویل کېږي چې د څناورو او چارپایانو په غاړه کښې اچول کېږي نو تقلید په لغت کښې غړوندي په غاړه کښې اچولو ته وائي لکه د حدیثو په کتابونو کښې «باب تقلید الغنم» یا «تقلید الإبل» راځي یعني د حج په مناسکو کښې هغه د هدیې څاروي په غاړه کښې غاړکۍ اچول او غړوندی اچول .

دتقلید اصطلاحی معنی :

تقلید په اصطلاح کښې د یو چا خبره بې دلیله منلو ته وائي ، لکه چې امام ابن القیم د تقلید اصطلاحی معنی داسې را نقلوي

« التقلید معناه فی الشرع الرجوع إلی قول لا حجة لقائله علیه وذلك ممنوع منه فی الشریعة والإتباع ما ثبت علیه حجة » . اعلام الموقعین ص ١٧٨ ج - ٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید معنیٰ په اصطلاح کښې دا ده چې یو داسې قول او خبرې ته رجوع کول دي چې د هغو ویونکی ته پرې دلیلونه وی او دا په شریعت کښې منع دی او اتباع دی ته وائي چې دلیل پرې ثابت وی» ملا علی قاری حنفی په خپل کتاب شرح قصیدة امالی ص ٣٤ طبع دهلی کښې لیکی.

«والتقلید قبول قول الغیر بلا دلیل فکأنه لقبوله جعله قلادة فی عنقه»

«تقلید د بل چا خبره منل دی بې دلیله، نو دا د دی د قبول له کبله داسې شو لکه چه دا خبره یې یوه غاړکۍ او غړوندې کړ او په خپله غاړه کښې یې واچاوه»

همدارنګه مسلم الثبوت کښې راځی:

«التقلید العمل بقول الغیر من غیر حجة»

«تقلید د بل چا په خبره بې دلیله عمل کول دی»

مختصر ابن حاجب د تقلید معنیٰ داسې کوی:

«التقلید العمل بقول غیرك من غیر حجة - مختصر ابن حاجب ص ٢٣١

تقلید دی ته وائي چې ته د بل چا په خبره بې دلیله عمل وکړې.

همدارنګه.

تقلید ته علم نه ویل کیږي او مقلد ته عالم نه ویل کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې امام ابن قیم رحمه الله دعلماؤ څخه دا قول را نقلوي :

« أجمع الناس على أن المقلد ليس معدودا من اهل العلم وأن العلم معرفة الحق بدليله » . اعلام الموقعين ص ٧ ج - ١

« خلکو پدې اجماع کړیده چې مقلد په علماؤ کښې نه شمېرل کېږي العلم دحق معرفت دی په خپل دلیل باندی » .

په قرآن کریم کښې داسې آیتونه ډېر زیات دي چې علماء په هغې باندې د تقلید په رد کښې استدلال کوي ،

الله تعالیٰ فرمائي : اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا من دون الله ...... الآية « (التوبه - ٣١ -)

ګوی (مشرکانو) خپل علماء او پیران په ربوبیت نیولی دالله نه سوا « .

دغه آیت چې کله عدی بن حاتم د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه واورېده نو ددې په تفسیر کښې ئې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پوښتنه وکړه چې مونږ خو ئې عبادت نه دی کړی نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :

« أليس يحرمون ما احل الله فتحرمونه ويحلون ماحرم الله فتحلونه »

ایا داسې نه وو چې هغوی به هغه څه حرام کړل چې الله حلال کړي وو نو تاسو به حرام کڼل او هغوی به هغه څه حلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل چې الله حرام کړی وُ نو تاسو به حلال ګڼل ؟.

عدی بن حاتم ووېل چې هغه اسې وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلّم ورته ووېل :

« فتلك عبادتهم ». « همدا د هغوی عبادت وُ .

رواه احمد والترمذی.

نو دی نه معلومه شوه چې یهودو او نصاراؤ د خپلو علماؤ بې دلیله تقلید کړی وُ او همدغه تقلید شرك دی او کوم مقلد چې د چا تقلید کوی هغه یې په ربوبیت ونیوه.

او الله تعالی فرمائي :

وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ۝» سورة زخرف ۲۳ -

« او همدارنګه موږ تا نه مخکښې په هیڅ یوه کلی کښې ویره ونکی نه دی لیږلي مګر هغو عیاشو خلکو ویل چې موږ خپل پلاران په یوه دین موندلي دی او موږ د هغو د قدمونو پسې اقتدا کوو » او د پلارانو تا بعداری یې بې دلیله د وحی په مقابل کښې کوله.

او الله تعالی فرمائي ؛

اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِيْنَ اتُّبِعُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا وَرَاَوُا الْعَذَابَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ تَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ . وَقَالَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا لَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُا مِنَّا كَذٰلِكَ يُرِيْهِمُ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِيْنَ مِنَ النَّارِ »

سورة البقرة ١٦٦-١٦٧-

کله چې بیزار شي هغه کسان چې تابعداري یې شوې ده د هغو کسانو نه چې د دوی تابعداري یې کړېده او عذاب وګوري او ټولې وسیلې پرې ختمې شي. او هغه کسان به ووايي چې د نورو تابعداري یې کړېده کاش چې مونږ بیرځل دنیا ته واپس شوې وای نو ددوی (مشرانو) څخه به داسې بیزار شو لکه چې مونږ نه بیزار شوې دي همدارنګه الله دوی ته خپل عملونه ورښايي چې په دوی باندې به افسوس وي او دوی به دا ورڅخه نه وځي».

او الله تعالی فرمايي:

«وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا اَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُوْنَ»

سورة المائدة - ١٠٤-

او کله چې دوی ته وویل شي چې راشئ هغه کتاب ته چې الله رالیږلی او رسول ته نو وايي چې مونږ نه هغه څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دي چې خپل پلاران موبرې موندلي دي. اګر که د دوی پلاران په هېڅ شي نه پوهېږي او نه په هدايت دي»

او الله تعالی فرمايي:

وَقَالُوا رَبَّنَا اِنَّا اَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَاَضَلُّونَا السَّبِيْلَا»

سورة الاحزاب ۶۷

او وبه وايي چې ای ربه موږ د خپلو سردارانو او لويانو منلې وه نوموږ ئې سمه لاره ورکه کړېوه»

علامه شنقيطي ددی ايت لاندې ليکي:

ومثل هٰذا في القرآن كثير من ذم تقليد الآباء والرؤساء وقد احتج العلماء بهٰذه الأيات في ابطال التقليد ولم يمنعهم كفر اولئك من الإحتجاج بها لأن التشبيه لم يقع من جهة كفر احدهما وإيمان الآخر وإنما وقع التشبيه بين التقليدين بغير حجة للمقلد كما لو قلد رجل فكفر وقلد آخر فأذنب وقلد آخر في مسألة دنياه فأخطأ وجهها كان كل واحد ملوماً على التقليد بغير حجة •

تفسير اضواء البيان ص ۴۹۱ / ج-۱

پدې ډول د پلرونو او مشرانو د تقليد بدي په قرآن کريم کښې ډېره زياته ده.

د تقليد په باطلولو علماؤ پدې آيتونو دليل نيولی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه محکنیوکفر علماء پدی ا یتونو دلیل نیولو ځخه ندی منعه کړي ځکه چي تشبیه پدی کېنی نده چي یو کافر او بل مسلمان دی بلکي تشبیه د هغه مقلدینو په منځ کېنی واقع شویده چي دخپل مشر بی دلیله منل کوي ، او دا داسی ده لکه یو سړی تقلید وکړي نو کافر شي بل تقلید وکړي گناهکار شی او بل د دنیا په کار کېنی تقلید وکړي نو هغه د صحیح طریقي ځخه خطا شی نو دا هر یو په بی دلیله تقلید باندی ملامت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید کله شروع شو

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې کوم پېړۍ بوتہ خیر القرون ویلي دي یعنې په اولنیو دریو پېړیو کښې تقلید هیڅ وجود نه لاره بلکې دیني مسائل به د قرآن او احادیثو څخه زده کېدل او په هغې به عمل کېده د کوم عالم څخه به چې چا د کومې مسئلې په هکله پوښتنه وکړه نو هغه به د کتاب الله او سنة الرسول (قرآن او حدیث) په استدلال جواب ورکاوه او د خلکو رأیو پسې تلل نه وُ .

محدث دهلوي شاه ولی الله رح وائي :

اعلم ان الناس کانوا قبل المائة الرابعة غیر مجتمعين على التقليد الخالص لمذهب واحد بعينه

حجة الله البالغة ص ۳۲۱

"پوه شه چې د څلورمې صدۍ نه مخکښې خلك د یوه خاص مذهب په تقلید باندې نه وو را ټول شوي ."

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه شاه ولی الله په خپله رساله "الانصاف" ص۷۰ کښي ليکي :

"اعلم أن الناس في المائة الأولى والثانية غير مجتمعين على التقليد لمذهب واحد بعينه."

يوه شه چي په اوله او دوهمه هجري پيړۍ کښي خلک ديوه شخص په تقليد راټول نه وو.

شيخ خجندى وائي :

فالسلف لا يعرفون ذلك وكانوا لا يقلدون إلا صاحب الشرع صلى الله عليه وسلم وقد صح اجماع الصحابة والتابعين وتابعيهم باحسان من السلف الصالحين على المنع من أن يقصد انسان إلى قول بعينه فمن اخذ بجميع اقوال أبي حنيفة اوجميع أقوال مالك او اقوال الشافعي اوجميع أقوال أحمد اوغيرهم ولم يعتمد على ماجاء في الكتاب والسنة فقد خالف اجماع الامة كلها واتبع غير سبيل المؤمنين . هدية السلطان ص۱۲

سلف صالحين دا تقليد نه پېژني او د صاحب الشرع يعني رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه غير د بل چا تقليد يې نه کاوه او د سلف صالحينو يعني صحابه وو تابعينو او تبع تابعينو اجماع صحيح ثابته ده چي هغوی دا کار منع کاوه چي يو انسان يواځي د يوه شخص قول

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسی روان وی نو چا چې د ابو حنیفه ټول اقوال واخیستل یا یې د مالک ټول اقوال واخیستل یا یې د شافعی ټول اقوال واخیستل، یا یې د احمد ټول اقوال واخیستل او یا یې د بل چا ټول اقوال واخیستل او په هغو احکامو یې اعتماد ونه کړ چې په کتاب او سنت (قرآن او حدیثو) کښې راغلي دي - نو د غه شخص د ټول امت د اجماع څخه مخالفت وکړ او د مؤمنانو نه پرته د بلې لارې تابعداری یې وکړه.

علامه خجندی لیکی:

وهذه المذاهب أمور مبتدعة حدثت بعد القرون الثلاثة.

هدیت السلطان ص ۱۰

او دا مذاهب د بدعت کارونه دی چې د دری صدیو (پیړیو) څخه وروسته پیدا شوی دی.

امام ابن قیم رحمه الله د تقلید او مقلدینو په هکله داسې وایي:

وانما حدثت هذه البدعة فی القرن الرابع المذموم علی لسان رسول الله صلی الله علیه وسلم، فالمقلدون لمتبوعهم فی جمیع ما قالوه یبیحون به الفروج والدماء والاموال ویحرمونها ولا یدرون اذلك صواب ام خطأ علی خطر عظیم ولهم بین یدی الله موقف شدید یعلم فیه من قال علی الله ما لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعلم انه لم يكن على شئ .

اعلام الموقعين ص ۱۸۹ ج - ۲

«داد تقليد بدعت څلورمې صدۍ چي رسول الله صلى الله عليه وسلّم ورته بده ويلي دي ددې څخه وروسته پيدا شوي نو مقلدين دخپلو مشرانو په ټولو اقوالو زړونه (دېڅو عورتونه) او وينې او مالونه رواکوي ، او نارواکوي او پدې نه پوهيږي چي داخبره صحيح ده او که خطا ده . او دوی په دې کارونو سره په يو لوی خطر کښي واقع شوي دي . او دوى لپاره د الله په مخ کښي ډېر سخت مقام دی چې په الله هغه څه ويل چي پرې نه پوهيږده بيا به په دی پوه شي چي مونږ په هيڅ دليل نه وو» .

علامه شنقيطي په خپل تفسير اضواء البيان کښي ليکي :

فتقليد العالم المعين من بدع القرن الرابع ومن يدعى خلاف ذلك فليعين لنا رجلاً واحداً من القرون الثلاثة الاول التزم مذهب رجل واحد معين ولن يستطيع ذلك أبدا لأنه لم يقع البتة » .

تفسير اضواء البيان ص ۴۸۸ - ۴۸۹ ج - ۷

ديوه معلوم او ټاکلي عالم تقليد کول دڅلورم قرن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعاتو څخه دی او کهڅوك د دی خلاف دعوه لري نوموږ ته دی د دري اولنيو هجري پيړيو نه يو سړی رابه کوته کړي چي هغه ديوه تنها کلي سړي د مذهب تقليد په ځان لازم کړی وی، او دا کار هيڅکله نه شي کولی ځکه چي داسې هيڅ شوی نه دی ...

همدارنگه نور ډېر زيات علماء ليکي چي تقليد يو بدعت دی چي د خيرالقرون څخه وروسته پيدا شوی دی نو زه د هغه مقلدينو څخه پوښتنه کوم چي هغوی دين په څلورو مذهبونو کښي محصور او محدود کښي او ديوه تابعداري اسلام کښي بلکي د اوسني زماني ځينو مقلدينو دا هم ليکلي دی چي «بی مذهبه دله مسلمانان کيدای نشي» نو زه ورته وايم چي د دغه مذهبونو د پيدا کيدو نه مخکيني او د رسول الله صلی الله عليه وسلم د وفات نه وروسته خلك د چا په مذهب وو؟ آيا هغوی مسلمانان وو او که نه صحابه کرام، تابعين او تبع تابعين دچا په مذهب وو آيا هغوی مسلمانان وو اوکه نه؟ آيا هغه امام چي ته يې تقليد کوی هغه دچا په مذهب وو؟ د هغه پلار دچا په مذهب وو ايا دغه ستا امام او د هغه پلار مسلمانان وو اوکه نه؟ که د دی ټولو سوالونو ځواب دا وی چي دغه خلك

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول مسلمانان ئې لو بيا تا دغه فتوی په کوم دليل اوکوم جرأت سره په دغه ټولو مخکنيو او وروستنيو خلکو ولګوله ايا د الله نه نه ويريږي؟ آيا په قبر کښې به تا څخه دا پوښتنه کيږي چې ته دچا په مذهب وی ايا د قيامت په ورځ به تا څخه دا پوښتنه کيږي چې تا ولی د فلانی امام خبره نه وه منلی؟ اوکه تا څخه به دا پوښتنه کيږي چې آيا تا د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله عليه وسلم خبره منلی وه اوکه نه؟ ـ ضرور به داسې يوه ورځ راځي چې ته اوستا په څير نور ډير ړانده مقلدين به د الله په مخ کښې ولاړ وی او الله تعالی به درته وائي چې په کوم دليل دی حلال اوحرام جوړ کړی ؤ؟ په کوم دليل دی ديوه غير معصوم خبره منلې وه؟. او په کوم دليل دی دغه غير معصوم د ربوبيت او رسالت درجې ته رسولای ؤ؟ ولی دی زما د رليږل شوی رسول خبره نه وه منلی؟ ايا ما تا ته نه ؤ ويلی چې: «مَا اٰتَاكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا» آيا ما تا سو ته نه ؤ ويلی چې «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْ رَسُوْلِ اللهِ اسوة حسنة».

نو راشه ای مقلده اوس دی وخت دی الله څخه دخپلو تيرو اعمالو مغفرت وغواړه اوپه اخلاص سره توبه وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او يواځې د الله تعالیٰ کتاب او د هغه د رسول پلې شوي اخري رسول محمد صلی الله علیه وسلم د احادیثو پېروي وکړه او د فلان او فلان خبرې پرېږده د هغه ورځې څخه ئې د ځان د خلاصون په فکر کښې شه چې هلته به بیا نه دنیا ته راتلل وي او نه به بیا پښېماني څه فائده لري.

امام ابن قیم الجوزیة په خپل کتاب اعلام الموقعین کښې د څلورمې صدۍ په هکله داسې وائي:

«وکان دین الله سبحانه و تعالیٰ أجل في صدورهم، و اعظم في نفوسهم، من ان یقدموا علیه رأیاً او معقولاً او تقلیداً او قیاساً».

اعلام الموقعین ص ج ۱-۶

د دغو په سینو کښې د الله تعالیٰ د دین دی نه ډېر لوړ مقام ؤ او د هغوی په زړونو کښې د دې نه ډېر لوی ؤ چې په دې دین باندې رایه، عقلي امور، تقلید او یا قیاس مخکښې کړي.

نو د دې نه معلومه شوه چې تر څلورمې صدۍ پورې تقلید نه ؤ بلکه امام ابن قیم د څلورمې صدۍ د علماؤ د اتباعو د اولنی پړاؤ په هکله هم داسې وائي:

« زاهدین في التعصب للرجال واقفین مع الحجة والاستدلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

يسيرون مع الحق أين سارت ركائبه» اعلام الموقعين ص ج-١

«هغوی د سرو لپاره د مذهبي تعصب څخه ځان ساته او د حجت او دليل سره ولاړ ؤ د حق سپرلۍ بر چې هرخوا ته روانې وې هغوی به هماغه لوري ته تلل»

يعنى دا به يې نه ويل چې زما امام او مقتدا داسې ويلي دي نو زه به همدا منم او د بل چا به نه منم اګر چې د بل چا خبره د حجت او دليل په اساس حق وي بلکه هرچا به چې ورته حق وويل هغوي به يې منل داسې نه ؤ لکه زمونږ د زمانې مقلدين چې حق ورته څرګند شي او خپله پرې هم اعتراف وکړي لکن مذهبي تعصب پرې دومره غالب وي چې هغه حقه خبره نه مني او هغه د مذهب خبره يې ټينګه کړي وي. د مثال په توګه به زه تاسو ته د حنفي مذهب د يوه متعصب مقلد خبره را نقل کړم:

محمود حسن بن ذوالفقار على الديوبندي په ترمذي باندې تقرير ليکلی دی په هغه کښې يوه مسئله دا ده چې:

عبد الله بن عمر وائي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي:

«البيعان با لخيار مالم يتفرقا» رواه البخاري ومسلم وابو داؤد والترمذي واللفظ له.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اخیستونکی او خرڅونکی ترهغه پورې خیار لري چې ترڅو جلا شوي نه وي».

پدې کښې اختلاف دی امام احمد، امام شافعي او عام محدثین وائي چې د دې تفرق څخه مراد تفرق بالأبدان دی یعني بایع او مشتري ترهغه پورې اختیار لري ترڅو چې د هغه ځای څخه تللی نه وي. او ابوحنیفة وائي ددې تفرق څخه مراد تفرق بالکلام دی یعنی کله چې بایع وویل چې ما په تا خرڅ کړی او مشتری وویل چې ما اخیستی نو بیا اختیار نه لري.

د دې حدیث راوی عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د عمل څخه د محدثینو د مذهب تائید کېږي ځکه چې هغه به کله څه شی واخیست او یا به یې خرڅ کړ نو هغه ځای څخه به روان شو د دې لپاره چې بیع واجب شی لکه دا عمل یې امام ترمذی په ص‍ ٢٣٦ ج-١ کښې ذکر کړی دی. همدا رنگه نورو ډېر زیات احادیث په دې دلالت کوی چې مراد د تفرق څخه تفرق با لأبدان دی. او عجیبه خبره خو دا ده چې د احنافو دا مذهب دی چې راوی کله د روایت څخه خلاف وکړی نو د هغه راوی به عمل اخیستل کېږي. او راوی چې د کوم حدیث روایت کړی دی هغه به پرېښودل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا أصل هم غلط دی ځکه چې مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په إتباع مأمور یو نه د بل چا په اتباع.

او د هغه‌ دی فاسد اصل په اساس احنافو د ډیرو زیاتو احادیثو خلاف کړی دی چې د هغې ذکر اوس د بحث څخه مونږ لیری کوی.

لکن د دی سره سره هم پدې ځای کښې احنافو د مذکور حدیث او د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما د عمل خلاف کړی دی. نو محمود حسن دیوبندی پدې حدیث باندې د ډیر بحث نه وروسته داسې لیکی:

«فالحاصل إن مسئلة الخیار من مهمات المسائل و خالف أبوحنیفة فیه الجمهور وکثیراً من الناس من المتقدمین والمتأخرین صنفوا رسائل فی تردید مذهبه فی هذه المسئلة ورجح مولانا شاه ولی الله المحدث دهلوی قدس سره فی رسائل مذهب الشافعی من جهة الأحادیث والنصوص وکذلك قال شیخنا مد ظله یترجح مذهبه وقال: الحق والإنصاف ان الترجیح للشافعی فی هذه المسألة ونحن مقلدون یجب علینا تقلید امامنا إبی حنیفة». تقریر الترمذی ـ لمحمود حسن الدیوبندی ص۳۵ ط۳۶ «حاصل دا دی چې د خیار مسئله د ډیرو مهمو مسائلو څخه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ابوحنیفة پدی کښي د جمهورو علماؤ او د مخکنیو او وروستنیو ډیرو خلکو خلاف کړی او پدی مسئله کښي مخکنیو او وروستنیو ډیرو علماؤ د ابوحنیفة د مذهب په خلاف او تردید کښي ډیری رسالی لیکلی دی. او محدث دهلوی شاه ولی الله هم پخپلو رسالو کښي د احادیثو او نصوصو له أمله د شافعی مذهب ته ترجیح ورکړي. او همدارنګه زموږ استاذ هم ویلی دی چي د شافعی مذهب صحیح دی او ویلی یې دی چي حق او انصاف دا دی چي پدی مسئله کښي ترجیح د شافعی طرفته ده. لکن موږ مقلدین یو او موږ باندي د خپل امام تقلید واجب دی.»

نو دا څومره د افسوس خبره ده چي یو سړی

احادیث او نصوص، حق او انصاف پریږدی

او د مذهب پسی ځي که دا رنګه تقلید شرک نه وی نو اخر شرک به څه وی..

او د دی تقلید د مرض سبب او علت دا دی چي د قرآن او حدیثو څخه د غه علماؤ خلك لیری کړی دی د فقهاؤ اقوال او د یونان فلسفی یې دین ګڼلی او قرآن او حدیث یې شاته غورځولی نو ځکه د غسي علماؤ ته یو حق پرست عالم داسي وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ا يـا علماء الهند طال بقاءكم
و زال بفضل الله عنكم بـلاءكم
رجوتم بعلم العقل فوز سعادة
وأخشى عليكم ان يخيب رجاكم
فلا فى تصانيف الاثير هداية
ولا فى اشارات ابن سينا شفاءكم
ولا طلعت شمس الهدى من مطالع
فأوراقها ديجوركم لاضياءكم
ولا كان شرح الصدر للصدر شارحا
بل ازداد منه فى الصدور صداءكم
وبازغة لاضوء فيها اذا بدت
واظلم منها كالليالى ذكاءكم
وسلمكم مما يفيد تسفلا
ليس به نحو العلى ارتقاءكم
فما علمكم يوم المعاد بنافع
فيا ويلتى ما ذا يكون جزاءكم
أخذتم علوم الكفر شرعاً كأنما
فلاسفة اليونان هم انبياءكم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرضتم فزدتم علة فوق علة
تداووا بعلم الشرع فهو دواءكم
صحاح حديث المصطفیٰ وحسانه
شفاء عجيب فليزل منه داءكم

ترجمه:

ای د هغه علماؤ د ډېر وخته پورې ژوندی اوسه او د الله په فضل دی تاسو نه ستاسو بیماری لیری شي د عقل په علم باندې د اخرت د نیک بختی امید لرئ، او ویرېږم چې ستاسو دا امید به برباد شی، نه د اثیر په تصانیفو کښې هدایت شته، او نه د ابن سینا په بندیځانو کښې، د هدایت لمر د مطالعو څخه نه دی ختلی، د دی کتابونو پانې تالپاره سوتیاری دی او رڼا نده، د صدر شرحی کښې د سینی پراخی نشته، بلکی ستاسو سینو کښې له دی نور هم درد زیات شو، کله چې دا کتابونه د شمس بازغه ښکاره شي نو هیڅ رڼا پکښې نه وی، او د دی نه هم د شپې غوندی ستاسو ذکاء زیا ته تیاره ده، او سُلم کتاب ته هم را ښکته کول کوی، او پوره خواته تاسو نشی پورته کولای، نو د قیامت په ورځ دا ستاسو علم تاسو ته هیڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائده نه رسوي، نو هاى أفسوس چې ستاسو بر څه جزاء وي، تاسو د كفر علومو نه شرعه جوړه كړې ده، داسې ښكاري لكه چې ديونان فلاسفه ستاسو أنبياء وي".

تاسو ناجوړه شوي ياست اومرضونمو ډېر شوي دي، نو د شرعي په علم دواء وكړئ چې دا ستاسو دارو دي د رسول الله صلى الله عليه وسلم صحيح او يا حسن احاديث يوه عجيبه شفا ده نو په همدې دې ستاسو مرض ليرې شي.

څه عجيبه دارو يې روحي بيمارانو ته وښودل نوراځئ اې د شرك، تقليد او بدعت بيمارانو په قرآن او حديثو باندې د خپلو روحي امراضو دارو وكړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد رد د سلف صالحينو څلورو امامانو

او نورو د امت د علماؤ د اقوالو په تأييد

ټولو سلف صالحينو، څلورو مشهورو امامانو او د اسلامي امت نامتو علماؤ د تقليد رد کړی دی چې د هغوی ځينې اقوال به د نمونې په شکل زه لوستونکو ته را نقل کړم.

په يوه روايت کښې راځي:

عن ابن عباس قال ليس منا أحد الا يؤخذ من قوله ويدع غيرالنبي صلى الله عليه وسلم. رواه احمد

د عبدالله بن عباس رضي الله عنه نه روايت دی هغه وايي چې زمونږ نه هيڅ يو کس نشته مګر د هغه ځينې خبره به اخيستل کيږي او ځينې به پرې منلول کيږي غير د نبي کريم صلى الله عليه وسلم څخه».

هلال نعکه

عبد الله بن مسعود رضي الله عنه وايي:

لا يقلدن أحدكم دينه رجلا ان آمن آمن وان كفر كفر فانه لا أسوة في الشر» اعلام الموقعين ص۱۷٦ ج-۲ تفسير اضواء البيان ص۴۹٤ ج-۷

ستاسو يو کس دی په دين کښې ديوه سړي څخه تقليد

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوی چې که هغه ایمان راوړی نو دا هم ایمان راوړی او که هغه کافر شو دا هم کافر کیږي ځکه چې په شرک تابعداری نښته ده.

شیخ الاسلام ابن تیمیة وائي:

وهؤلاء الأئمة الاربعة رضي الله عنهم قد نهوا الناس عن تقلیدهم فی کل ما یقولونه

مجموع فتاوی ص۲۱۱ ج۲۰ - دغه څلور امامان دي چې خلک یې د دوی په هره خبره کښې د تقلید څخه منع کړی دی.

امام ابن قیم وائي:-

وقد نهی الائمة الاربعة عن تقلیدهم و ذموا من أخذ اقوالهم بغیر حجة» اعلام الموقعین ص۱۸۱ ج۲.

څلورو امامانو (ابوحنیفة، مالك، شافعي او احمد) د خپل تقلید څخه خلك منع کړی دی او چا چې د هغوی اقوال بې دلیله واخیستل هغه ته امامانو بد ویلی دی».

علامه شنقیطي وائي:

اعلم أن الائمة الاربعة رحمهم الله متفقون علی منع تقلیدهم التقلید الاعمی الذی یتعصب له من یدعون انهم اتباعهم ولو کانوا أتباعهم حقاً لما خالفوهم فی تقلیدهم الذی منعوا منه و نهوا عنه»

تفسیر اضواء البیان ص۵۳۹ ج۷.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پوه شه چې څلور امامان رحمهم الله د هغوی د تقلید په منع متفق دي داسې رٍوند تقلید چې ځینی هغه متعصبین خلك یې کوي او دا دعوه لري چې مونږ د دی امامانو تابعدار یو، نوکه دوی د هغه امامانو په حقه تابعدار وای دوی به د هغوی داسې خلاف نه وُکړی چې هغوی تقلید منع کړی دی او دوی یې تقلید کوی.»

امام ابو حنیفه وائي:

لاینبغی لمن لم یعرف دلیلی ان یفتی بکلامی»

حجة الله البالغة ص۲۳۱.

«چا ته دا مناسب ندي چې زما دلیل یې نه وی پیژندلی او زما په خبره فتویٰ ورکړی».

نو اوسنی حنفیان دا امام ابو حنیفه د دی قول نه مخالف دی ځکه چې د هغه دلائل ورته په دیرو ځایو کښې معلوم نه وی او د هغه په مزهب فتویٰ ورکوی.

امام ابو حنیفه وائي:

اذا قلت قولاً وکتاب الله یخالفه فاترکوا قولی لکتاب الله.

کله چې ما څه خبره وکړه او د الله د کتاب نه مخالفه وه نو زما خبره د الله کتاب لپاره پریږدی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل که د رسول الله صلی الله علیه وسلّم قول یې مخالف وي؟

هغه وویل:

«اترکوا قولی لخبر الرسول صلّی الله علیه وسلّم.

«زما خبره د رسول الله صلّی الله علیه وسلم د حدیث لپاره هم پرېږدئ»

چا ورته وویل: که د صحابه وو قول یې مخالف وي.

هغه وویل:

«اترکوا قولی لقول الصحابة». فتح المجید ص۱۹ هدیة السلطان

زما قول د صحابه وو قول لپاره هم پرېږدئ»

او د هغه حنفیانو په حال زیات افسوس دی چې صحیح حدیث ورته ورسېږي خو بیا هم د امام ابوحنیفه خبره نه پرېږدي هغه ورته وائي چې ما پرېږده او دوی وائي چې مونږ به تا نه پرېږدو.

امام ابوحنیفه وائي:

«إياكم والقول فی دین الله تعالیٰ بالرأی وعلیکم باتباع السنة فمن خرج عنها ضل»

المیزان الکبریٰ للشعرانی ص۵۸ ج۱

«تاسو ځان وساتئ د الله تعالیٰ په دین کښې د رأیې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تا سو هر و مرود سنتو اتباع وکړئ او څوک چي د سنتو څخه ووت گمراه شو.

امام مالك رح وائي:

«ما منا الا راد و مردود عليه إلا صاحب هذا القبر صلى الله عليه وسلم». فتح المجيد ص۱۹۰

«زمونږ نه هيڅ يوکس نشته مگر هغه باندي خپله خبره بېرته وا پس کېږي او نه منل کېږي غير د ددي قبر والا نه يعني د نبي کريم صلى الله عليه وسلم قبر ته ئي اشاره وکړه».

امام مالك وائي:

«انما انا بشر أخطئ وأصيب فانظروا فى رأيي فكل ما وافق الكتاب والسنة فخذو به وكل مالم يوافق الكتاب والسنة فاتركوه» تفسير اضواء البيان ص۲۹ ۷-۲.

«بی شکه زه بشر يم کله خطا کېږم او کله حق ته رسېږم نو زما رايه وگورئ زما هره رايه چي د قرآن او حديثو سره موافقه وه نو وائي خلی او کومه چي د قرآن او حديثو سره موافقه نه وه نو پری يې ږدئ».

امام شافعي رح وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثل الذی یطلب العلم بلا حجة کمثل حاطب لیل یحمل حزمة حطب وفیه افعیٰ تلدغه وهو لایدری».

اعلام الموقعین ص۱۸۱ ج-۳

«د هغه چا مثال چې د بې دلیله علم طلب کوی د هغه چا په شان دی چې د شپې خاشاك راټولوی یوه کیڼه راواخلی او په هغې کښې ماروی هغه یې وچیچی او دا پرې نه پوهیږي».

همدارنګه وائي:

اذا صح الحدیث فهو مذهبی» تفسیر اضواء البیان ص۵٤ ج-۷

«کله چې حدیث صحیح ثابت شو نو همدا زما مذهب دی».

همدارنګه امام شافعی وائي:

«أجمع المسلمون علی ان من استبانت له سنة رسول الله صلی الله علیه وسلم لم یکن له ان یدعها لقول احد من الناس». اعلام الموقعین لإبن القیم ص۷ ج-۱

مسلمانانو پدی اجماع کړیده چې چاته د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنت ښکاره شونو هغه نه دا روا نده چې دغه سنت په خلکو کښی د یو چا د قول له امله پرېږدي».

امام شافعی وائي:

«إذا صح الحدیث بما یخالف قولی فاضربوا بقولی الحائط»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وإذا رأيت الحجة موضوعة على الطريق فهي قولي".

مجموع فتاوى ص۲۱۱ ج۲۰

"کله چې صحیح حدیث راغی او زما دقول مخالف وي نو زما خبره په دیوال وولئ اوکله چې تا دلیل ولیده چې په لاره کښې ایښې وي نو همدغه زما قول دی".

امام احمد رحمه الله وائي :

"لا تقلدني ولا تقلد مالكاً ولا الثوري ولا الأوزاعي وخذ من حيث أخذوا".

وقال : "من قلة فقه الرجل ان يقلد دينه الرجال".

اعلام الموقعين ص۱۸۲ ج۲ . مجموع فتاوى ص۲۱۲ ج۲۰

"زما تقلید هم مه کوئ او د مالک سفیان ثوري او اوزاعي تقلید هم مه کوئ او د هغه ځای نه دین واخله چې هغوی اخیستی (قرآن او حدیثو نه) او وائي چې "دیوه سړي د ناپوهۍ او فقاهت د کموالي نه دا هم ده چې خپل دین د سړیو نه تقلید وي".

امام احمد رحمه الله وائي :

عجبت لقوم عرفوا الإسناد وصحته ويذهبون إلى رأي سفيان والله تعالى يقول : " فليحذر الذين يخالفون عن

(c) ketabton.com: The Digital Library

أمره أن تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب أليم، أتدرى ما الفتنة؟ الفتنة الشرك. لعله إذا رد بعض قوله أن يقع فى قلبه من الزيغ فيهلك " فتح المجيد ص۴۶۲

" زه هغه قوم ته تعجب کوم چې سند او د سند صحت ئې پېژندلی دی او بیا د سفیان رأیې پسې ځي او الله تعالیٰ فرمائي: هر و مرو دی و وېرېږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقې او حکم څخه مخالفت کوي چې دوی ته به فتنه ورسېږي او یا به ورته دردناك عذاب ورسېږي" ایا ته پوهېږی چې فتنه څه شی دی؟ فتنه شرک دی.

کېدای شي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم ځینې خبری رد کړي (قبولې او عملي ئې نکړي) نو دده په زړه کښې به کوږ والی پیدا شي او هلاک به شي ".

نو دا هغه غلو امامان دي چې د دوی مقلدین ئې په هر څه کښې تقلید کوي که صریح نص د قرآن کریم او صحیح حدیث هم راشي او د دوی د امام خبره د دغه نص څخه مخالفه وي نو دوی نص پرېږدي او د امام خبره اخلي او یا د امام نه د ډېرو لاندې خلکو خبره اخلي. لکه چې صاوي ویلي دي چې زمونږ د امام خبره د قرآن کریم یا حدیث او یا د اجماع څخه هم مخالفه وی نو مونږ به دا د ډېواله پرېږدو او د امام خبره به اخلو. نو همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید شرک دی او د همدې تقلید څخه مونږ ه څلور واړه امامانو منع کړي یو . همدا رنګه د اسلامي امت نورو علماؤ هم تقلید منع کړیدی .

ابو عبدالله بن خوازمنداد البصری وائي :

والتقلید فی دین الله غیر صحیح وکل من اوجب الدلیل علیك اتباع قوله فأنت متبعه والإتباع فی الدین مسوغ والتقلید ممنوع .   اعلام الموقعین ج ۲ ص ۱۷۸

د الله په دین کښې تقلید صحیح ندی او هر هغه څوك چي په تا باندې دلیل د (قرآن او حدیث) څخه د هغه د قول اتباع لازمه کړي نو ته د هغه متبع یې او اتباع په دین کښې روا ده او تقلید منع دی .

عبدالله بن معتمر وائي :

"لا فرق بین بهیمة تنقاد و انسان یقلد " .

تفسیر اضواء البیان ج ۷ ص ٤۹٤   اعلام الموقعین ج ۲ ص ۱۳۰

" د هغه حیوان او چارپای په منځ کښې چي پرې یکښې وي او څوکښې را سبکاږي او د هغه انسان چي تقلید کوي هیڅ فرق نشته" .

ابن عبد البر د مزنی قول داسې را نقلوي :

"یقال لمن حکم بالتقلید هل لك من حجة فیما حکمت به؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

فإن قال نعم أبطل التقليد لأن الحجة أوجبت ذلك عنده لا التقليد ، فإن قال حكمت به بغير حجة قيل له فلم أرقت الدماء وأبحت الفروج وأتلفت الأموال وقد حرم الله ذلك إلا بحجة . قال الله عز وجل (إن عندكم من سلطان بهذا) اى من حجة بهذا .

تفسير اضواء البيان ص ۴۹۷ ج ۲

چاچي په تقليد يو حكم وكړ بايد ورته وويل شي چي ايا تاچي په څه شي حكم وكړ څه دليل درسره و؟ كه يې وويل چي: هو ! نو تقليد يې باطل كړ ځكه چي دليل داحكم واجب كړ نه تقليد . اوكه وې ويل چي مابې دليله حكم وكړ نو بايد ورته وويل شي چي ولې دې (په بې دليله حكم) وينې تويې كړې او فرجونه (ښځې) دې روا كړې او مالونه دې لوټ كړل حال داچي داكار الله تعالىٰ بې دليله حرام كړى دى . الله فرمايلى دي : ايا تاسوسره پدې څه دليل شته ؟ .

علامه محمد بن اسماعيل الأمير اليمانى وائي :

علام جعلتم ايها الناس ديننا ... لأربعة لا شك فى فضلهم عندى

هم علماء الدين شرقاً ومغرباً ... ونور عيون الفضل والحق والزهد

ولكنهم كالناس ليس كلامهم ... دليلاً ولا تقليدهم فى غد يجدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولا زعموا حاشاهم أن قولهم . دليل فيستهدى به كل مستهدى
« ای خلکو تاسو پرکوم دلیل دا زمونږ دین هغوځلو او
امامانو پورې تړلی دی چې زما په نزد د هغوی په فضیلت
کښی هیڅ شک نشته هغوی په مشرق او مغرب کښی د دین
علماء دی او د فضیلت، حق او زهد د ستړکو رڼا ده، لکن
دوی هم د نورو خلکو غوندی دي چې د هغوی خبره دلیل
ندی او نه يې تقلید سبا ورځی لپاره ختم کټه لری او دی امامانو
دا هم نه دي ویلی چې زمونږ قول دا سی دلیل دی چې هرڅوک
پری هدایت مومي ».
ملا علی القاری حنفي وائي :
« لا یجب علی أحد من هذه الأمة أن یکون حنفیاً او مالکیاً
او شافعیاً او حنبلیاً » . بحوالة هدایة السلطان ص۱۶
پدی امت کښی هیچا باندی دا لازم ندي چې یا دی حنفي
وي او یا دی مالکی وي او یا دی حنبلي وي » .
د حنفي مذهب مشهور عالم ابن همام د حنفي فقهی په
اصولو « التحریر » کښی لیکی :
« ان التزام مذهب معین غیر لازم علی الصحیح لان
التزامه غیر ملزم اذ لا واجب إلا ما أوجبه الله ورسوله
ولم یوجب الله ولا رسوله علی احد من الناس أن یتمذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

على مذهب رجل من الأئمة فيقلده في دينه في كل ما يأتي و يذرون غيره ".

حوالة هدية السلطان ص۱۵

"صحیح خبره داده چې دیوه تاکلی مذهب لازم گڼل په خان باندی ضروري ندي څکه چې دالازم گڼل لازم شوي ندي څکه چې واجب نشته مگر هغه چې الله تعالیٰ واجب کړي وي او د الله تعالیٰ رسول واجب کړي وي، او دا نه الله تعالی واجب کړي او نه د هغه رسول چې یو څوک دی دامت دیوه سړي په مذهب وي او په دین کښی دی په هر څه کښی د هغه تقلید کوي او د نورو سره چې څه وي هغه دی پریږدي "

علامه خجندی لیکی :

"وماكفر غالب من كفر من الأولين والآخرين إلا بالتقليد للأحبار والرهبان والمشايخ والآباء" .

هدية السلطان ص۸

"د مخکښینو او وروستنیو څخه زیات خلک چې کافر شوی دي هغوی دعلماؤ، پیرانو، مشایخو او پلرونو په تقلید کافر شوي دي "

خجندی بل ځای کښی لیکی :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولكن الأسف ألف أسف من المقلدين المتأخرين والمؤلفين الذين سودوا الدفاتر وقد ظنهم الناس أنهم علماء مجتهدون معصومون فهم قد الزموا الناس تقليد واحد من الأئمة الأربعة ومذاهبهم المعروفة فبعد الإلتزام حظروا الأخذ والعمل بقول غيره كانهم جعلوه نبيا مرسلاً مطاعاً" هدية السلطان ص۹

"د ور وستنيو هغو مقلد ينو او مؤلفينو په هكله ز ر خله افسوس دى چې كتابونه يې ډک كړيدى او خلک پرى ګمان كوي چې هغوى علماء او معصوم مجتهدين دي خکه چې دوى دخلورو امامانو تقليد او معلوم مذهبونه پر خلكو لازم كړيدي او بيا يې د نورو خلكو قول اخيستل او په هغې عمل كول منع كړي دي خلك ويرولي دي نو دا داسې شو لكه چې دغه امام ته يې رالېږل شوى نبي جوړ كړى وي چې د هغه اطاعت كېږي".

همدارنګه علامه خجندي په خپله رساله "هدية السلطان" كښې ليكي:

"وأما المذاهب فهي اراء أهل العلم وافهامهم في بعض المسائل واجتهاداتهم وهذه الأراء والإجتهادات والفهوم لم يوجب الله تعالى ولا رسوله على احد اتباعها، فإن فيها

(c) ketabton.com: The Digital Library

الصواب والخطأ. ولا صواب خالصاً إلا ما ثبت عن رسول الله صلى الله عليه وسلم وكثيراما ذهب الأئمة إلى مسألة فبان لهم الحق في غيرها فرجعوا عنها"

هدية السلطان ص٦

دا مذاهب د علماؤ رأيي او پرځينو مسائلو كښې د هغوى فهم او اجتهادونه دي او ددى رأيو او اجتهادونو پوهې تابعداري په هيچا باندې نه الله تعالى اونه د هغه رسول واجبه كړې ده ځكه چې پدى كښې حق ته رسيدل هم شته او خطا كيدل هم شته او حق ته رسيدل يوازې په هغو احاديثو كښې دي چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه ثابت شوي وي او د هرځلي امامان يوى مسألې خواته تللى دي او بيا ورته حق په بل څه كښې ښكاره شويدى نو د هغې مسألې څخه ئي رجوع كړيده".

بيا علامه خجندى ليكي :

"فدين الإسلام دين واحد لا مذاهب فيه ولا طرق يجب اتباعها إلا طريق محمد صلى الله عليه وسلم وهديه".

هدية السلطان ص٦

"نو د اسلام دين يو دى نه پكښې دا سى مذهبونه شته اونه پكښې دا سى طريقې چې د هغې تابعداري واجبه وي پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقې او لاری څخه".

شیخ الاسلام ابن تیمیه وائي:

"ولیس لأحد أن ینصب للأمة شخصاً یدعو الی طریقته ویوالی ویعادی علیها غیر النبی صلی الله علیه وسلم ولا ینصب لهم کلاماً یوالی علیه ویعادی غیر کلام الله ورسوله وما اجتمعت علیه الامة بل هذا فعل اهل البدع الذین ینصبون لهم شخصاً او کلاماً یفرقون به بین الأمة".

مجموع فتاوی ص ۱۶۴ ج ۲۰

"هیڅ چاته دا روا نه دي چې امت ته یو شخص ودروي او خلک د هغه طریقې ته رابلي او د هغه په طریقه باندې د خلکو سره دوستي او دښمني کوي پرته د رسول کریم صلی الله علیه وسلم څخه او نه ورته دا روا دي چې یوه خبره ورته وټاکي او په هغې باندې دوستي او دښمني کوي پرته د الله او د هغه د رسول د خبرو څخه. او امت پدی اجماع کړې وي. بلکې دا کار د بدعتیانو دی چې یو شخص یا یو کلام خلکو ته ودروی او د امت په منځ کښې پری جدائي راوړي".

او شیخ الاسلام ابن تیمیه وائي:

"ولا یجب علی أحد من المسلمین التزام شخص معین غیر الرسول صلی الله علیه وسلم فی کل ما یوجبه او یخبر به بل کل

(c) ketabton.com: The Digital Library

احد من الناس یؤخذ من قوله و یترك إلا قول الرسول صلى الله عليه وسلم ». مجموع فتاوی ص۲۰۹ ج-۲۰

• په هیڅ یوه مسلمان باندې دیوه تاکلي شخص د مذهب تابعداري لازمه نده پرته د رسول الله صلی الله علیه وسلم د تابعدارۍ څخه په هر څه کښې چې واجبوي ئې او یا مونږ ته خبر راکوي بلکې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پرته د هرچا خیني خبرې اخیستل کیږي او خیني پرېښوول کیږي ».

علامه ابن قیم په خپل کتاب اغاثة اللهفان ص۱۴۵ ج-۱ کښې لیکي:

• « ومن کید الشیطان امرهم بلزوم زی واحد ولبسة و هیئة و مشیة معینة و شیخ معین وطریقة مخترعة ومذهب معین ویفرض علیهم لزوم ذلك بحیث یلزمونه کلزوم الفرائض فلا یخرجون عنه ویقدحون فیمن خرج عنه و یذمونه کأکثر مقلدة المذاهب المعینة واصحاب الطرق المتنوعة من الصوفیة الخرافیة کالنقشبندیة والقادریة والسهروردیة والشاذلیة والتیجانیة وغیرهم فالحذر الحذر مما هم علیه من التعصب والتقلید ».

• دا هم د شیطان د چلونو او دوکو څخه یو چل دی چې خلکو ته ئې امر کړی چې یو رنګ طریقه او لباس او یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معين هيئت او تګ او تاکلي شخص او دهغه نجوړه شوي طريقه او تاکلي مذهب لازم وګڼي او ددى اتباع پرې داسي لازمه وګڼي لکه چې د اسلام د فرائضو اتباع لازمه ده، نو ددى طريقو او مذهبونو څخه نه، وځي او څوک چې ورځنه ووتل هغه باندې تهمت لګوي او بدې ګڼي . لکه د ډېر د معينو مذهبونو مقلدين او د مختلفو طريقو والا د خرافي صوفيانو څخه لکه نقشبنديان، قادريان، سهروردیان شاذليان، تيجانيان او داسي نور . نو کوم تعصب او تقليد چې دوى کوي لـه هغه د ډېره پـه کلکه ويره پکار ده "

علامه خجندى وائي :

• فيا ايها المسلمون إذا قلدنا مذهب رجل وبلغنا حديث الرسول المعصوم صلى الله عليه وسلم الذى فرض الله تعالىٰ علينا طاعته وتركنا حديثه صلى الله عليه وسلم واتبعنا ذلك الرجل ومذهبه فمن أظلم منا وما عذرنا يوم يقوم الناس لرب العلمين . فمن يتعصب لواحد معين غير الرسول صلى الله عليه وسلم ويرىٰ أن قوله هو الصواب الذى يجب اتباعه دون الأئمة الآخرين فهو ضال جاهل بل قد يكون كافراً يستتاب فإن تاب فبها وإلا قتل ". هدية السلطان ص۱۳

• نو اى مسلمانانو ! کله چې مونږ ديوه سړي د مذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید وکړ او د معصوم رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث مونږ ته ورسید ، هغه رسول چې الله تعالیٰ په مونږ باندې د هغه منل فرض کړیدی ، او مونږ پدې تقلید د هغه صلی الله علیه وسلم حدیث پریښود او دغه سړي او د ده د مذهب تابعداري مو وکړه نو مونږ نه به څوک زیات ظالم وي او په هغه ورځ به زمونږه عذر څه وي چې خلک به د عالمیانو رب په مخ کښې ولاړ وي نو چاچې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پرته دیوه تاکلي شخص لپاره تعصب وکړ او داڼې نظر ؤ چې دا د ده قول هغه حق ته رسیدلی دي چې په مونږ یې تابعداري لازمه ده نو د نورو امامانو څخه پرته نو دا گمراه او جاهل دی بلکې کله کله دا سړی داسی کافر دی چې د توبې کولو طلب به ورڅخه وشي که توبه ئې وویستله سبه ده که نه نو وبه وژل شي ".

همدارنگه یو شاعر وائي :

ما الفرق بين مقلد فى دينه راض بقائده الجهول الحائر

وبهيمة عمياء قاد زمامها أعمىٰ على عوج الطريق الجائر

رياض الجنة فى الرد على اعداء السنة للشيخ مقبل بن هادى الوداعى

د هغه مقلد چې په خپل دین کښې تقلید کوي او په خپل ناپوهه او حیران مشر راضي وي او د هغه روند چارپای

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د نګرچي د هغه واکي د رانده په لاس کښې وي او په کږو وږو لارو يې روان کړې وي څه فرق دی .

امام ابن حزم وائي :

واهرب عن التقليد فهو ضلالة ان المقلد في سبيل الهالك

د تقليد نه وتښتئ ځکه چي دا ګمراهي ده او مقلد د هلاکت په لاره کښې دی .

مولانای روم د تقليد په باره کښې وائي :

ګرچه عقلت سوی بالا می پرد مرغ تقليدت بپستی می چرد
منکر آن باشد که تقليدی بود دين احمد راز تحقيق بود
مثنوی

که ستا عقل هرڅومره پورته الوزي خود تقليد مرغه دي لاځ په ښکته ځريږي ، منکر هغه وي چي تقليد کوي د محمد صلی الله عليه وسلم دين د تحقيق راز دی .

علامه شنقيطي وائي :

« وأما مقلدوه فقد ترك النظر في كتاب الله وسنة رسوله واعرضوا عن تعلمها اعراضاً كليا مع يسره و سهولته و نزلوا أقوال الرجال الذين يخطئون ويصيبون منزلة الوحي المنزل من الله » .

تفسير اضواء البيان ص ۳۵۸ ج - ۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ائمه ؤ مقلدينو د الله تعالى په كتاب او د هغه د رسول په سنتو كښې نظر پرېښى دى او ددى دوار و د زده كړى څخه يې بالكل اعراض كړى دى سره ددې چې د قرآن او حديث د پراسان دي او د غو مقلدينو د هغه خلكو چي خطا كېږى او حق ته رسېږي د هغوى اقوال يې د الله تعالى له لوړې دوحې درجې ته رسولي دي".

او علامه شنقيطي وائي :

"فالذين يقولون من الجهلة المقلدين هذا حلال و هذا حرام و هذا حكم الله ظناً منهم ان اقوال الإمام الذى قلدوه تقوم مقام الكتاب والسنة و تغنى عنهما و ان ترك الكتاب والسنة والإكتفاء بأقوال من قلدوه اسلم لدينه اعمتهم ظلمات الجهل المتراكمة عن الحقائق حتى صاروا يقولون هذا".   تفسير أضواء البيان ص ۵٤۷ ج - ۷

"نو هغه جاهل مقلدين چې وائي دا حلال دي او دا حرام دي او دا د الله حكم دى پدې گمان چې د دغه امام اقوال چې دوى يې تقليد كړى دى د قرآن او حديثو په ځاى كښې ودرېږي او قرآن او حديثو ته ضرورت نشته او د قرآن او حديثو پرېښوول او د هغه خلكو اقوال چې دوى يې تقليد كړې هغه كافي دى او دده دين د سالم پاتې كېدو لپاره سنه پوره دى

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د جهل کنهو تیارو دحقائقو څخه راانده کړیدی تردی چې دوی داسی خبری کوي».

داوسني عصرنامتو عالم سید سابق وائي:

«وبالتقليد والتعصب للمذاهب فقدت الأمة الهداية بالكتاب والسنة وحدث القول بانسداد باب الإجتهاد وصارت الشريعة هي اقوال الفقهاء وأقوال الفقهاء هي الشريعة». فقه السنة ص۱۳ ج-۱

«په تقلید او د مذاهبولپاره په تعصب باندې امت د کتاب الله او سنة الرسول هدایت ورک کړ، او دا خبره راپیدا شوه چې د اجتهاد دروازه بنده ده او شریعت د فقهاؤ اقوال وګرځېدل او دفقهاؤ اقوال شریعت وګرځېده».

هدارنګه نورو ډیرو علماؤ په تقلید باندې رددونه لیکلی دي چې د ټولو رانقلول به دلته داوږدوالي سبب وګرځي.

د ډیرنا پوهه اوجاهلان دا وائي چې محدثین لکه امام بخاري مسلم، ترمذی او داسې نور مقلدین وو حال داچې دا خبره بالکل غلطه ده ځکه چې محدثین مقلدین نه وو بلکی هغوې په خپلو کتابونو کښې داسی احادیث رانقل کړیدي چې هغه دخلورو امامو مذهبونو مخالف دي، او هیڅ یوه محقق داندي لیکلی چې هغوې مقلدین وو بلکې علماء وائي چې هغوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقلدين نه وو لکه چې شيخ الإسلام ابن تيميه وائي :

" اما البخاری وابوداود فإمامان فی الفقه من اهل الإجتهاد وأما مسلم والترمذی والنسائی وابن ماجة وابن خزيمة وابويعلی والبزاز ونحوهم فهم علی مذهب أهل الحديث ليسوا مقلدين لأحد بعينه من العلماء ."

مجموع فتاوی ص ۲۰-۴۰

" بخاری او ابوداود په فقه کښې اماماڼ وو او مجتهدين وو او مسلم ، ترمذی ، نسائی ، ابن ماجه ، ابن خزيمة ، ابويعلی بزاز او داسې نور د اهل حديثو په مذهب وو ، او په علماؤ کښې ديوه ټاکلی شخص مقلدين نه وو ."

نو د اهل حديثو مذهب د عامو محدثينو مذهب دی او دا يو داسې مذهب دی چې د قرآن او حديثو په دليل ثابت و لاړ دی او اهل حديث چا ته دا نه وائي چې زمونږ د علماؤ خبره ومنئ بلکې ورته وائي چې د قرآن او د هر صحيح غير مجروح حديث چې د نسخې او تخصيص دليل پکښې نوي تابعداري وکړئ ، نو څوک چې اهل حديثو سره بغض کوي هغوي د حديثو سره بغض کوي ، او امام ابن قيم داسې خلکو ته وائي :

يا مبغضا اهل الحديث شاتماً ابشر بعقد ولاية الشيطان

اوماعلمت بأنهم انصار دين الله والإيمان والقرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ماعلمت بأن انصار الرسو ل هم بلاشك و لا نكران
هل يبغض الأنصار عبد مؤمن أو مدرك لروائح الإيمان

القصيدة النونية

"ای اهل حدیثو سره کینه او بغض کوونکیه او هغوییته کنځلی کوونکیه ته پدی پوه شه چې تا د شیطان سره دوستی شروع کړیده" ایا ته نه پوهیږی چې اهل حدیث دالله د دین ایمان او قرآن انصار دي ایا ته پدې نه پوهیږی چې دوی بې شکه او بې انکاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم انصار دي ، ایا داسی یو بنده دانصارو سره بغض کوي چې هغه مؤمن وي او یائي د ایمان بوی میندلی وی .

نو اهل حدیث هغه خلک دي چې په قرآن او حدیثو عمل کوي او حدیث د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیثو او قرآن دواړو ته ویل کیږي الله تعالیٰ په قرآن هم د حدیثو اطلاق کړیدی لکه چې فرمائي ، "فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ"

"نو په کوم حدیث به وروسته د قرآن نه دوي ایمان راوړي" .

ابومحمد هبة الله بن الحسن الشيرازي وائي :

عليك بأصحاب الحديث فإنهم على منهج للدين مازال معجماً
وما النور إلا في الحديث وأهله اذا ما دجا الليل البهيم و أظلما

تا ته دا پکار ده چې د اهل حدیثو سره ملګری شی ځکه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی همېشه لپاره ددین ترجمانی کوي ، او کله چې تبه تیاره شپه را وخېژي نو بیا رڼا نښتته دی مګر په حدیثو کښې ده او په اهل حدیثو کښی ده " .

۱ داسلام یو شاعر وایي :

تمسك بحبل الله واتبع الهدى ولا تك بدعياً لعلك تفلح

ولذ بكتاب الله والسنن التي اتت عن رسول الله تنجو وتربح

ودع عنك اراء الرجال وقولهم فقول رسول الله ازكى وأرجح

ولا تك في قوم تلهو بدينهم فتطعن في اهل الحديث وتقدح

إذا ما اعتقدت الدهر يا صاح هذه فأنت على خير تبيت و تصبح

* دالله په رسۍ منګولی ولګوه او د هدایت تابعداری وکړه او بدعتی کېږه مه دی لپاره چې کامیاب شی او دالله په کتا ب او هغو سنتو لذت حاصل کړه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه راغلی دی نو خلاصی به ومومی او خوشحال به شی ، او دخلکو رایی او خبرې پرېږده ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خبره ډېره پاکه او راجحه ده . او دهغه قوم څخه مه کېږه چې دخپل دین څخه غافل دي او داسې مه کېږه چې اهل حدیثو ته بد وایي او تهمت پرې لګوي ، که ستا ټول زمانه دغسې پاک عقیده وه نو ستا سهار او بېګا به په خیر کښی وي " .

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازی وایي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

واعلى البرايا من إلى السنن اعتزى
واعمى البرايا من إلى البدع انتمى
ومن ترك الآثار ضلل سعيه
وهل يترك الآثار من كان مسلماً

په خلکو کښې اوچت او غوره خلک هغه دي چې د پيغمبر سنتونه ته ئې ځان منسوب کړي وي. او په خلکو کښې ړانده هغه دي چې بدعاتو ته منسوب وي (مبتدعين وي).

يو بل شاعر وائي:

لا ترغبن عن الحديث وأهله فالرأى ليل والحديث نهار

" د حديثو او اهل حديثو نه مخ مه اړوه ځکه چې رايه شپه او حديث ورځ ده "

يعنې حديث داسې پاکه او روښانه لار ده لکه چې ورځ رڼا ده. او د حديثو مقابله کښې د بل چا خبره او رايه داسې تياره او توره ده لکه شپه چې توره ده.

الله تعالى مونږ بدى مامور کړي يو چې د وحى تابعداري وکړو او هغه خلک چې د وحى تابعداري کوي هغوي به په دنيا کښې د ضلالت او بې لارى کېدو څخه بچ وي او په آخرت کښې به د شقاوت او بدبختۍ څخه نجات ومومي او هيڅ وېره او غم به پرې نه وي. الله تعالى فرمائى:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" - البقره ۳۸

"که تاسو ته زما له لوري هدایت راغي نو چا چې زما د هدایت تابعداري وکړه په هغوی به نه ویره وي او نه به غمجن وي".

او بل ځای کښي الله تعالیٰ فرمائي:

"فإما يأتينكم مني هدى فمن اتبع هداى فلا يضل ولا يشقى".

"که تاسو ته زما له لوري هدایت راغی نو چا چې زما د هدایت تابعداري وکړه نو نه به گمراه شي او نه به بدبخته شي".

پدې دواړو آیتونو کښي الله تعالیٰ د هدایت تابعدار و ته زیری ورکړی چي د ضلالت، شقاوت، ویری او غم څخه به خلاص شي، او هدایت د وحی تابعداری ته ویل کیږي او وحی عبارت د قرآن او حدیث څخه دي ځکه چي الله تعالیٰ رسول الله صلی الله علیه وسلم ته فرمائي:

"قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ". (الأنبیاء - ٤٥)

"ورته ووایه چي زه تاسو یواځي په وحی ډاروم".

تفسیر اضواء البیان د مخکنیو دوه آیتونو په تفسیر کښي داسي لیکي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولاشك ان انتفاء الضلال والشقاوه والخوف والحزن عن متبعي الوحي المصرح به في القرآن لايتحقق فيمن يقلد عالماً ليس بمعصوم، لايدري أصواب ماقلده فيه ام خطأ في حال كونه معرضاً عن التدبر في كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم ولاسيما إن كان يظن أن اراء العالم الذي قلده كافية مغنية عن كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم"

تفسيراضواءالبيان ص۴۸۲ ج-۷ ص۴۸۳ ج-۷

"پدې کښې شک نشته چې د وحې د تابعدارانو څخه چې کومه گمراهي شقاوت، ویره او غم په قرآنکریم کښې نفي شوی دا د هغه چا لپاره نشي کېدای چې د يوه داسې عالم تقليد کوي چې هغه معصوم ندی او دا مقلد نه پوهېږي چې په کومه مساله کښې دده د چا تقليد کړېدی دا مشرې په هغې کښې حق ته رسېدلی دی او که خطا شوېدی په داسې حال کښې چې دده دالله تعالی د کتاب او د هغه د رسول د سنتو څخه اعراض کړېدی، خصوصاً هغه وخت چې دا مقلد گمان کوي چې دده د چا تقليد کړیدی د ده د هغه رأيې بس دي او د الله تعالی کتاب او د هغه د رسول سنت ته څه ضرورت نه پاتې کېږي".

نو مونږ همدا وایو چې ای خلکو راځئ د وحې تابعداري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو ځکه چې دوحی نه غیر بل هیڅ شی کښې هدایت نشته او وحی کښې فقط دوه شیان دی چې یو قرآن دی او بل نبوی احادیث دي ځکه چې د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته وحی بنده شو یده او دهغه نه وروسته په امت کښې هیچا ته وحی نده شوی او نه به ورته وشي ، هرکله چې وحی نه راځی نو په امت کښې داسی معصوم څوک نشته چې دهغه ټولې خبرې دی صحیح اوحق ته رسیدلی وي بلکې دامت هرڅوک به کله خطا کیږي او په خطا به مأجوروی اوکله به حق ته رسیږي لکن مونږ باندې دچا اقوالو پسی تلل لازم ندي بلکې ناروا دي . نو په همدې ګناه مونږ باندې علماء سوء او باطل پرست خلک دول دول نومونه ږدي او غواړی چې خلك دحق د قبول نه منع کړي .

نو ځکه امام ابن قیم وائي :

اسماء سمیتم بها اهل الحدیث ♦ وناصري القرآن والإیمان

سمیتموهم انتم وشیوخکم ♦ بهتا بها من غیر ما سلطان

وجعلتموها سبة لتنفروا ♦ عنهم کفعل الساحر الشیطان

ما ذنبهم والله إلا أنهم ♦ اخذوا بوحی الله والفرقان

وابوا بأن یتحیزوا لمقالة ♦ غیر الحدیث ومقتضی القرآن

وابوا ید ینوا بالذی دنتم به ♦ من هذه الآراء والهذیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

القصيدة النونية

هسې نوموړي دي چې تاسو په اهل حديثو او د قرآن او ايمان په امداديانو اېښي دي تاسو او ستاسې مشرانو پرې بې دليله په تهمت دا نوموړه اېښي دي، او بيا مو دا نومونه کنځل ګرځولي دي او دا د دې لپاره چې خلک پرې متنفر کړئ ستاسو دا کار د جوګي ساحر او شيطان په څېر دی، والله چې د اهل حديثو بله ګناه نشته مګر دا چې هغوي د الله وحي او قرآن اخيستي دی او ددی نه انکار کوي چې د قرآن د مقتضیٰ او د حديثو نه غير د بل چا خبرې ومني، او هغوی د دغه دين چې تاسو يې کوئ چې هغه د خلکو رأی او باطلې خبرې دي د هغه انکار کوي.

نوموړي يواځې او يواځې خلکو ته دا وايي چې د الله تعالیٰ کتاب ومنئ او د الله تعالیٰ د رسول محمد صلی الله علیه وسلم احاديث ومنئ او دا خبره دا اسلام د دښمنانو باندې ډېره بده لګېږي نو بيا ورسره څه دليل نوي نو کله وائي چې دا وهابيان دي او کله وائي چې دا مذهب نه مني او کله څه او کله څه وائي او په دې نومونو غواړي چې خلک له حق څخه بند کړي او د صحيحې عقيدې او صحيح دين څخه يې متنفر کړي، موږ وايو چې موږ مؤمنان او مسلمانان يو يواځې قرآن او حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

متو او د قرآن او حدیثو خلاف خبره چې د هرچا وي مونږ يې منلو ته تيار نه يو نوکه د غه رنګه خلکو ته تاسې وهابيان وائې نو وهاب د الله نوم دی او مونږ د الله بندګان يو نو مونږ ببيا وهابيان يو لکه چې يو شاعر وائي :

إن كان تابع احمد متوهباً — فأنا المقر بأ ننى وهّابي
انفى الشريك عن الإله فليس لى — رب سوى المتفرد الوهاب
لا قبة ترجى ولا وثن و لا — قبر له سبب من الأسباب
كلا ولا حجر ولا شجر ولا — عين ولا نصب من الانصاب
ايضا ولست معلقا لتميمة — اوحلقة او ودعة او ناب
لرجاء نفع اولدفع بلية — الله ينفعنى و يدفع ما بى
والإبتداع وكل امر محدث — فى الدين ينكره اولوا الالباب
أرجو بأنى لا أقاربه ولا — أرضاه ديناً وهو غير صواب

ترجمه : که د محمد صلى الله عليه وسلم تابعدار وهابى وي نو زه پدې اقرار کوم چې زه وهابي یم زه د الله تعالی سره شريك نفي کوم نو د يوا ځې وهاب رب نه سوا زما بل رب نشته نه د کومې ګومبزې نه امید کېدای شي او نه د کومې درګاه نه او نه کوم قبر د اسبابو څخه ورته سبب جوړېدای شي . همدارنګه نه د کومې تيګې نه او نه د کومې ونې نه او نه د کومې چينې نه او يا بلې درګاه نه د فايدې امید کېدای شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه نه زه تعویذ ترم او نه کوم بند ترم او نه څه غابن غاړه کښې اچوم دی لپاره چې کوندی څه فائده به راته ورسوي او یا به راڅخه څه مصیبت لیرې کړي، بلکې یو ائحی الله ماته نفع رسوي او ماڅخه تکلیف لیري کوي، هر نوی کار نه او په دین کښې له بدعت نه د عقل خاوندان انکار کوي زه امیدلرم چې داسې بدعانوته به نه زه نږدې شم او نه به ورته دین ووایم ځکه چې دا کارونه حق ندي بلکې باطل دي

ابوبکر بن عیاش وایي:

" اهل الحدیث فی کل زمان کأهل الاسلام مع اهل الادیان.

المیزان الکبری للشعرانی ص۵۷ . ج-۱

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه اهل اسلام چې د نورو ادیانو تابعدارو سره فرق لری"

امام شافعي وایي:

" اهل الحدیث فی کل زمان کالصحابة فی زمانهم"

المیزان الکبری للشعرانی ص۸ . ج-۱

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه صحابه چې په خپله زمانه کښې وو".

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختلاف په وخت کښې

دحـل لاره

هرکله چې د مؤمنانو ترمنځ کښې اختلاف پیداشي نو د حل لاره يې داده چې په قرآن اوحدیثو به فیصله کوي.

الله تعالیٰ فرمائي :

"یَاأَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا أَطِیعُوا اللّٰهَ وَأَطِیعُوا الرَّسُولَ وَأُولِی الْأَمْرِ مِنْکُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِی شَیْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَی اللّٰهِ وَالرَّسُولِ إِنْ کُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْیَوْمِ الْآخِرِ ذٰلِكَ خَیْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِیلًا".

(النسا - ۵۹)

"ای مؤمنانو ! دالله ومنئ اودالله درسول ومنئ - او دامیرانو چې ستاسو نه وي ، که ستاسو په څه شي کښې اختلاف پیداشو نو دهغې رجوع الله اود هغه رسول ته وکړئ که تاسي په الله اود قیامت په ورځ ایمان لرئ ، داتاسو لپاره ښه او ډېره غوره ده د عاقبت په نسبت".

الله تعالیٰ فرمائي چې که تاسو په الله اود قیامت په ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایمان لري نو د اختلاف په وخت کښې الله او د هغه رسول یعني د الله کتاب او نبوي احادیثو ته رجوع وکړي که په رښتیا مومن ، د الله کتاب او د هغه د رسول سنت ومنل هیڅکله به زمونږ ترمنځ اختلاف پاتې نشي ، اختلاف د صحابه ؤ ترمنځ هم پیښیده ، لکن کله به چې هغوی ته د الله تعالی د کتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو څخه دلیل وویل شو هغوی به د خپلو او یاد بل چا رایو او اقوالو پسې نه تلل بلکې د دلیل تابعداري به یې کوله لکه د مثال په توګه :

کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو نو اوله خبره دا وه چې عمر رضي الله عنه وویل دا به څوک نه وایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو لکه چې دا واقعه محدثین او مؤرخین داسي را نقلوی :

"عن ابی هریرة قال : لما توفی رسول الله صلی الله علیه وسلم قام عمر بن الخطاب فقال ان رجالاً من المنافقین یزعمون أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد توفی وأن رسول الله صلی الله علیه وسلم والله ما مات ولکنه ذهب إلی ربه کما ذهب موسی بن عمران فقد غاب عن قومه اربعین لیلة ثم رجع إلیهم بعد أن قیل قد مات ووالله لیرجعن رسول الله صلی الله علیه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

كما رجع موسى فليقطعن ايدى رجال وأرجلهم زعموا أن رسول الله صلى الله عليه وسلم مات .

السيرة النبوية لابن هشام ص ٣٠٥ ج-٤

* ابو هريرة رضي الله عنه وائي چي كله رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شونو حضرت عمر رضي الله عنه ودربانده او ولي ويل : ځيني منافقان داګومان کوي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو حال داچي په الله قسم دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوی ندی لکن هغه خپل رب ته تللی دی لکه څنګه چي موسی بن عمران علیه السلام تللي ؤ هغه دخپل قوم څخه خلو بښت (٤٠) شپي غائب ؤ او بیا ورته راوابیس شو، او په الله قسم دی چي رسول الله صلى الله عليه وسلم به بیا داسی بیرته راځي لکه څنګه چي موسی علیه السلام راغلی ؤ نود هغو خلکو خپي او لاسونه به غوڅ کړي چي وائي : رسول الله وفات شو یدی " .

لکن حضرت ابوبکر رضي الله عنه چي کله خبر شو نو د رسول الله صلى الله عليه وسلم دليدلو لپاره د عائشي رضي الله عنها کورته ننوت او کله ئي چي وليد چي هغه وفات شوی . . . . . نو بیا راووت او حضرت عمر رضي الله عنه ته ئي وويل : چپ شه ؛ هغه چپ نشو بیا ابو بکر رضي الله عنه خلکو ته مخ کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او حمد و ثنائ وروېله بیائې وویل :

« یا ایها الناس إنه من کان یعبد محمداً فإن محمداً قد مات ومن کان یعبد الله فإن الله حي لا یموت » .

« ای خلکو که چا د محمد صلی الله علیه وسلم عبادت کاوه نو محمد صلی الله علیه وسلم وفات شو او که چا د الله عبادت کاوه نو الله ژوندی دی او نه مړکېږي » .

بیائې دا آیت ولوست :

« وما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفإن مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم ومن ینقلب علی عقبیه فلن یضروا الله شیئاً وسیجزی الله الشاکرین » . آل عمران - ۱٤٤

« محمد نه دی مګر رسول دی له ده نه مخکښې رسولان تېر شوي دي . ایا که مړ شو او یا و وژل شو نو تاسو به وروسته ګرځئ ؟ او څوک چې وروسته وګرځېده (مرتد شو نو هېڅکله الله ته ضرر نشي رسولی او ژر دی چې الله به شکر کوونکو ته بدله ورکړي »

نو کله چې عمر رضی الله عنه دا آیت واورېده نو حیران شو او په ځمکې را پرېوته او وې ویل :

« عرفت أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد مات » .

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه پدې پوه شوم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی دی".

عمر رضی الله عنه چې کله آیت واورېد سو سمدستي د خپلی رائې او قول څخه وګرځېد او دلیل ته تسلیم شو او د او سنیو ړندو مقلدینو غوندې یې ونه ویل چې ددی مطلب دادی او یا هغه دی، هېڅ تأویل او تحریف یې پکښې ونکړ بلکې خپله خبره یې پرېښوده.

همدارنګه بل خلاف د صحابه وو منځ کښې دا را پیدا شو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم چېرته ښخ کړو، ځینو ویل چې مسجد کښې یې ښخوو او ځینو ویل چې خپلو اصحابو سره یې ښخوو، ابوبکر رضی الله عنه وویل:

"إني سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول: ما قبض نبي إلا دفن حیث یقبض".

السیرة النبویة لابن هشام ص۳۱۴ ج۴

"ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه اورېدلي دي چې: هر نبي چې مړ شوېدی نو هغه ځای کښې ښخ شوی کوم ځای کښې چې د هغه روح قبض شی".

نو کله چې حدیث بیان شو او دلیل پیدا شو ټول له خپلې رائې څخه وګرځېدل او حدیث یې ومانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم مقابل کښی د رأیي منل ګمراهي ده

الله تعالی فرمائي:

«وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا»

(الاحزاب - ۳٦)

«او هیڅ یوه مؤمن سړي او مؤمني ښځې ته دا روا نده چې کله الله او د هغه رسول فیصله وکړي نو هغوی ته دی د خپله ځانه څه اختیار وي او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه نو بې شکه ګمراه شو په ښکاره ګمراهي سره».

نو د قرآن او نبوی احادیثو په مقابل کښی بیا د مؤمنانو دا اختیار نشته چې خپله او یا د بل قول او خوښه وړاندې کړي بلکې که دا کار چا وکړ هغه به لوی بد بخته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوګمراه وي .

همدا رنګه عوف بن مالك الأشجعي وائي :

« قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تفترق امتي على بضع وسبعين فرقة اعظمها فتنة قوم يقيسون الدين برأيهم يحرمون به ما احل الله ويحلون به ما حرم الله »
اعلام الموقعين ص۵۳ ج-۱

« رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دی : زما امت به په څه دپاسه اويا (۷۰) دلو وويشل شي ، په ټولو كښي دلوی فتني والا به هغه قوم وي چي دين په خپله رایه قیاسوي دالله حلال به پري حراموي او الله چي څه حرام كړي هغه به حلالوي » .

رسول الله صلى الله عليه وسلم مخبر صادق دی رښتیا هم هغه څوک چي دخپلی رائې اوخواهش پسي تللی دي د ډېر حرام يې حلال كړيدی او د ډېر حلال يې حرام كړيدي اودا تحريم اوتحليل په حنفي فقهاؤ كښي د ډېر زيات دی هرڅه كښي يې له ځانه تقسيم كړيدی چي دا حلال دي اودا حرام دي اودا مكروه دی ، دا فرض دی اودا سنت دي ، دا مستحب دی اودا مباح دي ، حال داچي اكثره داسي وي چي هيڅ دليل پري نوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالك بن مغول وائي چي ما ته شعبي وويل:
«ما حدثوك هؤلاء عن رسول الله صلى الله عليه وسلم فخذ به وما قالوا برأيهم فألقه في الحش».

رواه الدارمي

«د غه خلكو كه تاته د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه حديث بيان كړ نو وايې خله او كه په خپله رايه يې وويل نو د قضاء حاجت په ځاى (بيت الخلاء) كښې يې وغورځوه».
ابوبكر رضي الله عنه وائي :
«اى أرض تقلني وأى سماء تظلني إن قلت في آية من كتاب الله برأيي او بما لا أعلم».

اعلام الموقعين ص۵۳ ج-۱

«كومه ځمكه به ما بار كړي اوكوم اسمان به پر ما سيوري وكړي كه ما د الله د كتاب په يو آيت كښې له ځانه خبره وكړه او يا مې داسې څه وويل چي زه پرې نه پوهېږم».
عمر رضي الله عنه وائى :
«السنة ماسنه الله ورسوله صلى الله عليه وسلم لاتجعلوا خطأ الرأى سنة للأمة».

اعلام الموقعين ص٥٤ ج-۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنت هغه دي چې الله تعالیٰ او د هغه رسول صلی الله علیه وسلم موږ ته بیان کړیدی. تاسو د نورو خلکو د رأیې خطاء د امت لپاره سنت او لاره مه جوړ وئ".

عمر رضی الله عنه وائي:

"اتقوا الرأی فی دینکم".

اعلام الموقعین ص ۵۵ ج ۱

"تاسو په خپل دین کښې له رأیې څخه ووېرېږئ".

همدارنګه عمر بن الخطاب رضی الله عنه وویل:

"أصحاب الرأی اعداء السنن اعیتهم الأحادیث ان یحفظوها و تفلتت منهم ان یعوها، واستحیوا حین سئلوا أن یقولوا لا نعلم فعارضوا السنن برأیهم فإیاکم وإیاهم".

اعلام الموقعین ص ۵۵ ج ۱.

"د رأیې خاوندان د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو دښمنان دي دوی د حدیثو یادولو ستړي کړل (یاد یې نه کړل) او دوی ونه ساتل (یاد یې نه کړل) نو ورڅخه وتښتېدل او دا ورته شرم ښکاره شو چې کله ورڅخه پوښتنه وشي او ووائي چې موږ نه پوهېږو، نو په خپله رأیه یې د سنتو خلاف وکړل نو تاسو د دغسې خلکو څخه ځان وساتئ".

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریښتیا هم هغه دي چي په اوسني عصر کښي کوم هغه علماء چي دخپل خواهش او د رأيي تابعدار دي داوړ تر شرم او عار ښکاري چي کله ورڅخه پوښتنه وشي او دوی ووايي چي مونږ نه پوهیږو نو بی علمه فتوی یي خلکو ته ورکړي او زیات خلک یي د الله تعالی د رالیږلي اوغوره شوی دین څخه بل لور ته روان کړل اوس ورته دا عار ښکاري چي د حق تابعداري وکړي او د صحیح حدیث لپاره خپله خبره پریږدي نو دین څخه یي داسي یو شی جوړ کړچي دخپلي غوښتني اوخپل خواهش تابع یي کړ فضلوا وأضلوا خپله هم گمراهان شو او نور خلک یي هم بي لاري کړل.

هدارنګه عبدالله بن مسعود رضی الله عنه وویل:

تاسو باندي به وروستی کلونه د مخکنیو نه ډیر بد تر راځي بیا یي وویل چي ستاسو غوره خلک او علماء به له منځه لاړ شي (وفات به شي) بیا یي وویل:

صـ۵۷
ج ۱
«ثم يحدث قوماً يقيسون الأمور برأيهم فيهدم الإسلام» اعلام الموقعين

«بیا به داسي خلک پیدا شي چي ټول د دین کارونه به په خپله رایه قیاسوی او اسلام به نړوی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی رضی الله عنه وائي:

«لوكان الدين بالرأی لكان اسفل الخف اولی بالمسح من اعلاه وقد رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلّم يمسح على ظاهر خفيه»

رواه ابو داود.

«كه دين په رايه او خپله خوښه وای نو د موزې لاندې طرف به د پاس طرف نه د ښې د مسحې وړ ؤ حال داچې ما رسول الله صلى الله عليه وسلّم ليدلای ؤ چې د موزو د پاسه طرف باندې به يې مسحه كوله».

نو علی رضی الله عنه هم په رايې رد كوی. او وائي چې كه دين په قياس او خپله خوښه وای نو زما په نزد په كار دا وه چې مسحه انسان د موزې په لاندينۍ برخه كولای او رسول الله صلى الله عليه وسلّم د موزو د پاسنۍ برخې باندې مسحه كړيده.

نو موږ يې هم په پاسنۍ برخه كوو او خپله خوښه او قياس پرېږدو.

عبدالله بن عباس رضی الله عنه وائي:

«من قال فی القرآن برأيه فليتبوأ مقعده من النار»

اعلام الموقعين ص ۵۹ ج ۱ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

«چاچې په قرآن کښې په خپله خوښه او رأیه خبره وکړه نو ځان ته دې د اور نه ځای جوړ کړی».

همدارنګه نور صحابه کرام رضوان الله علیهم هم د رأیې او قیاس رد صحوي نو مسلمانانو ته دالازمه ده خصوصاً علماؤ ته چې کله په یوه دینی مسئله کښې ورځنه پوښتنه وشي نو که د قرآن او حدیثو نه ورته د هغه مسئلی په هکله څه معلومات وُد هغې مطابق دی جواب ورکړی او که نه ورته ودی وائي چې زه نه پوهېږم او دیوه بل عالم څخه پوښتنه وکړه ځکه چې دا عیب ندی چې یو څوک ووائي زه نه پوهېږم لکن دا یولوی عیب دی چې بې علمه فتوی ورکړي نو ځان هم د هلاکت کندې ته د غورځوي او نور خلک هم ګمراه کړي .

سبحنك اللهم و بحمدك اشهد ان لا اله الا أنت استغفرك وأتوب إليك

○

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

هذه الطبعة

تمت بإشراف المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد

بالبديعة والصناعية الجديدة

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

سنة الطبع ١٤١٩هـ

طبع على نفقة أحد المحسنين
غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين

The Cooperative Offices for Call & Guidance at Al-Badiah & Industrial Area
Under the Supervision of the Ministry of Islamic Affairs Endowment Guidance & Propagation
P.O. Box: 24932 Riyadh 11456 - K.S.A. (Al-Badiah) Tel.: 4330888 (Four Lines)
(Industrial Area) Tel.: 4303572 - Fax: 4301122

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library